

# Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno . . . . . Din 12.50  
pololetno . . . . . Din 6.25  
Posamezna številka . . . . . Din 0.50

Kmet, pomagaj si sam,  
in svoje stališče v državi  
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:

male oglase . . . . . Din 0.25  
uradne razglase . . . . . Din 0.40  
reklame . . . . . Din 0.50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

## Shod v Slovenski Bistrici.

**Strahovita blamaža klerikalcev. — Sijajen nastop tovariša Pucelja in poslancev SKS. — Za slogo kmetskega ljudstva. — Važna odkritja poslanca Mrmolje. — Popolna zmaga SKS. — Za kmetško zbornico.**

Trdo kožo imajo sicer naši klerikalci ter čast in vest sta jim postala že davno nepoznana pojma. Toda nedeljskega shoda v Slovenski Bistrici ne bodo pozabili zlepa, kajti tako strahovita blamaža je redka prikazen celo v zgodovini na blamažah bogate klerikalne stranke.

Prišli so na shod SKS., da bi ga razbili. Doživeli pa so svoj strahovit polom. Prišli so, da bi z vpitjem, kričanjem in prostaškimi manirami onemogočili shod tovarišu Pucelju, da bi mogli potem govoriti v svet: Ministru Pucelju smo razbili shod. Zgodilo pa se je, da jih je prijel tovariš Pucelj z uničujočo satiro tako ostro, da so pozabili celo na vpitje ter pod vplivom njegovih besedi onemeli. Nepopisno zabavno je bilo gledati zvijanje klerikalnih petelinov pod ostro ironijo tovariša Pucelja. Na vsak medklic so dobili nemudoma tako zasoljen odgovor, da so postali skoraj zabaven predmet vse dvorane. Toda ne samo zabaven, ampak tudi preziran predmet. Bili smo že na dostih shodih ter doživeli smo že marsikake burne boje, toda ne spominjamo se, da bi videli nasprotnike, ki bi se tako otročje, tako neresno, tako nečastno ponášali, kakor sta se ponášala glavna voditelja klerikalcev na bistriškem shodu, tajnik Grlic in urednik Golob. Posebno slednji je moral preslišati take lekcije o spodobnem vedenju, da so le-te sramota za vse časnikarje. In če kljub ponižujočim lekcijam in vzlic zabave, da je postal predmet splošne teme, ni prenehal s svojimi neslanostmi, potem je to dokaz, da gospod Golob absolutno ne ve, da je kot časnikar dolžan varovati svojo stanovsko čast. Toda temu se končno ni niti čuditi, kajti laži »Straže« so to že davno dokazale.

Nastop klerikalcev na bistriškem shodu pomeni diskvalifikacijo klerikalne stranke. Da bi bili njeni pristaši resni, bi lepo pustili govoriti naše poslance ter bi po njih govorili nastopili sami kot govorniki. Mirno in stvarno bi mogli tedaj razložiti kmetškemu ljudstvu, kaj je »zagrešila« SKS. ter mirno in stvarno bi jim odgovorili naši. Na ta način bi se razbistrili pojmi in bilo bi storjenega nekaj pozitivnega za politično nabrazbo ljudstva. Toda tega naši klerikalci očitno nečejo. Sramovali se niso niti s terorjem vplivati na svoje tovariše, da ne bi presoiali izvajanje poslancev SKS. po lastni pameti. Ali tudi v tem oziru so doživeli popoln fiasko. Sila resnice je bila premočna in nihče se jej ni mogel odtegniti. Bili so trenutki, ko je vladala v vsej dvorani tišina in le ena misel, misel, ki jo je izrekel naš govornik.

Tako se niso klerikalci na bistriškem shodu samo osmešili, temveč tudi razvalili in diskreditirali.

Vsi zborovalci so spoznali jasno, da oba petelina nista nič drugega kakor plačenca klerikalne gospode, da jej lovita politične kaline. In v nedeljo je bila razkrinkana SLS. kot

stranka gospode, v kateri ima kmet samo nalogo, da pridno dela in še pridnejše uboga. Z vso jasnostjo se je pokazalo to pri besedah Zafošnikovi in Mrmoljinih, ko sta pozivala k skupnemu nastopu vseh kmetov. Brez izjeme so pritrdjevali vsi zborovalci temu pozivu in jasna je bila v ozadju misel, da je ta sloga mogoča le v SKS.

Čim dalje se je vršil shod, tem strahovitejši je bil njegov učinek za klerikalce. V začetku še glasni in divji, da jih je moral tovariš Pucelj opravičeno primerjati z menažerijo, so postajali vedno bolj tihi in malobesednejši in ob koncu je bila sprejeta resolucija soglasno kljub temu, da je opozarjal gospod Golob svoje somišljenike, da to ne gre, ker pomeni to zaupnico SKS. Vse zaman! Z gručo zaslepljenih pristašev sta prišla gospoda Golob in Gril na shod, da bi ga razbila, osamljena in osramočena pa sta odšla s sijajno uspelega shoda. In njuna gruča je skupnela, kajti njunim pristašem je padla mreža z očmi in vrste borcev za Staro pravdo so narasle.

Če bi jih plačali, ne bi mogla narediti gospoda Golob in Gril boljše usluge SKS., kakor sta jo izvršila s svojim nastopom. Tako popolno sta se blamirala, tako popolno sta diskreditirala SLS. Slava njima! Da bi prišla še na mnogo naših shodov!

Shod je bil napovedan za deseto dopoldne, pričel pa se je šele po enajstih. Ker se pokvaril namreč železniški stroj, je zakesnil vlak iz Ljubljane za več kot eno uro, vsled česar sta prišla tovariša Pucelj in Drogenik šele po enajstih na shod. Na drugi strani pa so zavlekli otvoritev shoda klerikalci, ki so tako kričali, da se mestoma ni čula nobena beseda.

Z nesramnostjo, lastno samo klerikalcem, so zahtevali, da mora biti predsednik shodu klerikalec in da poslanci SKS. sploh ne smejo priti do besede. Ta nezasišana nesramnost je izzvala med našimi pristaši seveda burjo ogorčenja. Nastal je splošen vihar. Ko je prispel ta nekoliko do viška in so klerikalci že mislili, da shoda ne bo, je vstopil v dvorano tovariš minister Pucelj.

Burni in živahni »živijo«-klici so ga spremljali ves čas, ko je šel na oder. Kot sklicatelj je otvoril shod ter imenoval za predsednika shodu tovariša Lipovška.

Po kratkem nagovoru tovariša Lipovška je dobil besedo tovariš Pucelj.

Vpitje klerikalcev pa se seveda ni poglelo. Ko se je pojavil tovariš Pucelj, se je vpitje celo stopnjevalo. Klerikalci so pač začutili, da je prišla zanje usodna ura.

S smehom na ustih je stopil tovariš Pucelj v ospredje odra ter pričel govoriti. Njegov nastop je klerikalce tako zmešal, da so pozabili celo na vpitje. Dejal je:

Tovariši! Vselej sem bil na stališču, da je politika nekaj svetega, kar

se mora obravnavati z razumom. Ti, ki danes kriče, dokazujejo s tem, da so političnemu delu nedorasli. Če mislijo, da znajo že vse, potem je bolje, da so izostali ter si prihranili svoj dragoceni čas. Če pa še ne znajo vsega, naj poslušajo. Za svojo osebo pa imam pravico in dolžnost, svojim prijateljem povedati, kakšen je položaj. Če se Vi, ki vpijete, ne strinjate z mojimi izjavami, tedaj si izberite iz svoje srede najboljšo glavo, ki naj stopi potem na oder, da se razbistre pojmi. Če pa hočete tuliti kot v kaki menežariji, potem se mi samo smilite, ker dokazujete, da ne veste, kaj hočete.

S podvojeno silo so se potrudili zaslepljeni klerikalci, da bi to takoj dokazali, kajti zagnali so nov huronski krik.

Tovariš Pucelj pa se jim je prijazno smehljajal ter nadaljeval svoj govor.

Tovariši! Kako nepotrebno je dokazovati na tem prostoru potrebo SKS., zakaj v obnašanju teh zaslepljenih tovarišev je že zadostno podan dokaz. Zopet krik klerikalcev.

Tovariš Pucelj: Le kričite, če hočete! Stara klerikalna taktika je že, udušiti glas nasprotnika. Ta taktika je še iz Susteršičevih časov. Ko sem leta 1911. imel v Semiču velik shod, so bili vsi poizkusi klerikalcev zaman, da bi shod onemogočili. In tedaj so se zatekli klerikalci k zadnjemu sredstvu. V Semiču so imeli tedaj enega največjih zvonov v vsej ljubljanski škofiji. Da bi udušili moj glas, da bi ubili glas pravice, so pričeli zviniti z velikim zvonom. Dejal sem jim tedaj: Le zvonite, kolikor morete! Toda motite se, če mislite, da boste uplašili mene ter ubili resnico. Prej bo konec zvona, kakor pa da bom jaz odnehal od boja za pravico. In tako se je tudi zgodilo. Voja je pobrala semiški zvon, jaz pa vodim dalje boj. In danes moram reči Vsem, ki kričate na moji desni: Le kričite, le vpijte, le razgrajajte, toda prej bo konec Vašega vpitja, kakor pa mojega oznanjevanja resnice!

In kot najeti so zagnali klerikalci zopet urnobesni krik.

Tovariš Pucelj pa se jim je prijazno zahvalil za poslušnost ter nadaljeval.

Le kričite, če se bojite resnice! Resnica bo prodrla vseeno. (Osramočeni, so klerikalci nekoliko utihnili.)

SKS. ima samo en cilj: delati za kmeta. Samo temu cilju primerno smo uravnali vse delo in samo po tem smo se ravnali. (Klerikalci kriče.)

Klerikalno in naše delo za kmeta.

Do dne 25. marca pr. l. ko smo vstopili v vlado, je bilo prepovedano klanje telet, izvoz vse živine pa je bil zabranjen. Isti dan, ko sem vstopil v vlado, sem razveljavil Roškarjeve naredbe in izvoz živine je bil prost. (Hrup pri klerikalcih.) Ali želite, da prepovem izvoz živine? (Klerikalci obmolknijo kakor politiki.)

Ko smo prišli na vlado, se ni izvozilo živine niti za ficek, od dne 25. marca pa do konca meseca decembra 1921. pa smo izvozili za štiri milijarde kron živine. Da nismo tega storili, bi bil kmet vsled katastrofalne suše uničen. Zapomnite si, da izvažala naša država letno 80.000 vagonov kromuže in 40.000 vagonov pšenice. Vsled suše je ta izvoz odpa-

## V Kranju

pri Petrčku bo v ponedeljek dne 27. februarja ob enajstih dopoldne

**velik shod SKS.,**

na katerem bo poročal tudi tovariš minister Pucelj.

Vsi na shod, da bo naša manifestacija v čast kmetiški misli!

**Načelnništvo SKS.**

del. Če ga ne bi nadomestil izvoz živine, bi naša valuta padla še veliko bolj kot je. In da se to ni zgodilo, je zasluga nas, osem poslancev SKS.

Izvoz prasičev.

Klalnična industrija zahteva znižanje carinskih pristojbin na izvoz mesa in odpravo prostega izvoza svinj. Nastopili smo z uspehom proti temu, ker se zavedamo, da smo zastopniki devet milijonov kmetov, ne pa 50 spekulantov. In izvoz svinj v teži do 50 kg je še nadalje oproščen vsake carine. Proti temu pa so (obrnjen proti klerikalcem) glasovali Vaši poslanci. (Ogorčeni klici nad klerikalci.)

Tako smo nastopali vselej za koristi kmeta ne glede na njega strankarsko pripadnost. In potegovali smo se za slovenskega kmeta tako, da sta me napadla »Trgovinski glasnik« in »Balkan«, češ da vidim le koristi slovenskega kmeta. Zato bi morali Vi, če bi bili pošteni, se nam zahvaliti, ne pa da hujskate proti našemu delu.

Vedno je bilo moje geslo, da treba natočiti vselej čistega vina. (Klerikalci: O davkih govorite, o davkih!) Ko pride čas za to, začujete tudi besedo o davkih. Rekel sem, da mora vsak poslanec povedati svojim volilecem samo resnico. Kako delajo to Vaši poslanci, pa naj pokaže

zgodba o veržejem mostu.

Trudili smo se cele mesece — tovariša Mrmolja in Dobnik to lahko izpričata —, da se dovoli kredit dveh milijonov kron za zgradbo veržejkega mostu, ki naj zveže Prekmurje s Slovenijo. Končno se nam je vendar posrečilo, prodreti s svojo željo. Da bi bil most čim prej gotov, smo o vsem svojem delu molčali, samo da ne bi izgledalo, da hočemo iz gospodarske stvari kovati politični kapital. Še več! Hoteli prepričati ministra za javna dela, da je veržejski most samo gospodarska in ne politična zadeva, sem naprosil Vašega poslanca Hohnjca, da to potrdi. Dr. Hohnjec je to tudi storil.

Kako pa sem se začudil, ko sem bral v »Slovencu«, da so priborili Prekmurju veržejski most poslanci Klek, Hohnjec in še nek drug klerikalni poslanec! Tako časte Vaši poslanci resnico!

In Vi (obrnjen proti klerikalcem) ste govorili o laži, še preden smo mi usta odprli. (Veselosť.)

No, in sedaj nekaj malega o davkih.

Ko je bil dr. Korošec na vladi — in bil je skoro dve leti — je dobila

Črna gora 11 gimnazij. (Klerikalci: To niso davki! Veselosť) To so davki, zakaj država ne more napraviti drugega kakor davkov. In iz tistega zapravljanja izvirajo današnji visoki davki.

Za štipendije dijakov plača naša država mesečno 20 milijonov dinarjev ali 240 milijonov letno ali torej eno milijardo kron. In vse to je iz časov Koroščeve vlade.

Takoj po ustanovitvi države se je sploh denar razsiral. Za gledališča so se zmetali milijoni, dasi nimajo od njih široki sloji prebivalstva skoro ničesar. Celó v mestih samih ne.

Finančni minister je dejal, da so glaven vzrok visokih davkov naši dolгови. Med ta dolgove pa spada tudi Koroščev fižol. (Glasno vpitje klerikalcev. Eden izmed njih: Nikar nas ne »farbajte«!) Vas ni treba, ker ste že davno »nafarbani«! Šest vagonov tistega fižola je v Zemunu zgorelo. (Klic: Volovska afera!) Tudi pri tej boste še izpili svoj grenki kelih razočaranja. In dalje je kupoval duhovnik Korošec ženske čevljičke, plesne bluže in temu slično blago, država pa mora plačati sedaj nad 37 milijonov kron dolga za ničvredno in pokvarjeno blago. Tako ste gospodarili! (Zopet vpitje klerikalcev.)

To vse so tisti lahkomišelní in brezvestni koraki, ki so provzročili sedanje stanje. In dotičniki, ki so vladali dve leti nepretrgoma v državi, kakor dr. Korošec, so krivi sedanje mizerije.

Naša zasluga pa je, da smo kmeta oprostilí vsaj največjih bremen. Nastopali smo v tem oziru tako trdno, da so nam v Beogradu očitali, da »je bilo s Korošcem lažje izhajati kot z nami, ker ni bil tako nepopustljiv«. In dosegli smo tudi lepe uspehe, ker smo se lotili stvari, ki jih razumemo. Vsakdo se loti svojega poklica! Zategadelj sem prevzel ministrstvo za kmetijstvo, ker sem kmet. Če gre doktor svetega pisma med konduktarje, potem se pač ni čuditi, če je bilo za časa Koroščeve vlade vse zapovedano.

Obračun s falotsko pisavo klerikalnih listov.

Ker niso mogli nastopiti proti našim idejam, ker niso mogli tajiti naših uspehov, pa so segli po podlem obrekovanju. Najprej so si izmislili, da smo podkupljeni

za 200 milijonov kron.

Kako je prišlo do te trditve? Ko smo dosegli, da je znižala vlada carino na izvoz živine, je izgubila s

Ker živi država od kmeta, zato bodi kmet njen gospodar! Kmetje dosežemo to le z organizacijo.



tem država 200 milijonov kron dohodkov. Ko so bila kesneje pogajanja z muslimani, je dejal dr. Spahjo Pašić: «Kmetijem, ki imajo le devet poslancev, ste dali 200 milijonov davčnih olajšav, nam, ki imamo 25 poslancev, pa nečete pripoznati niti toliko». In to so porabili klerikalni listi ter na falotski način pisali, da smo se prodali vladi za 200 milijonov. Taka neumnost, da je dejal dr. Tavčar, da bi pretepli norci tistega norca, ki bi se izmislil tako neumnost! (Veselosť.)

Sedaj pa k

#### volovski aferi,

ki se imenuje menda samo zato tako, ker so jo volički iznašli. (Veselosť.) (Ker je našim bralcem ta zadeva že dovolj znana, se omejimo le na najkrajše.) Volovske aferi ni, ker Nemčija volov sploh ne dobavlja. Upravičeno je dejal nek srbski poslanec poslancu Kranjcu, kako more kdo zaslužiti pri prodaji volov, če pa sploh noben vol ne bo prodan. Med smehom vse narodne skupščine je moral poslanec Kranjc to tudi pripoznati. Ni pa imel ta poslanec toliko močlasti, da bi svojo obljubo, da bo v «Slovenskem gospodarju» objavil, da mene ne zadene noben sum nepoštenosti, tudi res izpolnil. Dokument, kako je snedel tovariš Kranjc svojo obljubo ter potvoril stenografski zapisnik, bom dal nabiti v okno našega tajništva v Ljubljani.

Kakor volovska afeta, tako je za klerikalce značilna tudi

#### afeta ohridskega ribolova.

Slišali so nekaj zvoniti ter uganili, da bi se dalo morebiti oklevetati mene. In brž so izlili žličko modrosti iz svojega piskrčka in «Sedanjosť» je pisala: «Za danes le toliko o ribolovu v Ohridskem jezeru. Ko bomo zvedeli kaj več, bomo pa že o tem poročali!» In ker so samo zlobni, ne pa tudi informirani, so doživeli naši klerikalci tudi v aferi ohridskega ribolova svojo zasluženo blamažo.

Posebno v začetku Puceljevega govora so delali klerikalci, vsem na čelu urednik Golob, razne medklice, na katere je odgovarjal tovariš Pucelj s tako fino ironijo in s tako točnimi odgovori, da je pripomnil nekdo: «Gorje golobčku, če pride mesarju v roke.» In v resnici je tovariš Pucelj Goloba tako razorožil, da je bil vedno manjši ter da je končno skoro utihnil. Govor in ves nastop tovariša Pucelja sta izvala viharje odobravanja in osramočenosti so stali sredi dvorane klerikalci, kolikor se jih sploh ni pridružilo SKS.

Za tovarišem Puceljem je govoril mirno in stvarno naš nasprotnik gospod Novak, ki je prosil za pojasnitev glede pristojbine na vozila in trošarinске manipulacije na vino.

Pojasnilo mu je dal tovariš poslanec Drogenik, ki je imel daljši in temperamentni govor. Predvsem je žigosal sistem špiceštva, ki so ga hoteli nekateri uvesti v našo davkarstvo. Tovariš Drogenik je poudarjal, da stoji naše uradništvo moralno previsoko, da bi se ga smelo žaliti z uvedbo premij za izterjane davke. Tudi bi mi zavrnili vsako špiceštvo, čeprav bi ne bili pri tem zainteresirani, kar smo pri poslovnem davku tudi dokazali. Govornik je razkril nato, kako je bila dr. Brejčeva vlada kriva uvedbe trošarine na vino in kako so morali naši poslanci to napako popraviti. Vsa izvajanja tovariša Drogenika so bila uničujoča obsodba klerikalcev in častno izpričevalo našim poslancem.

#### Za skupen nastop vseh kmetov

je govoril nato med glasnim odobravanjem vseh zborovalcev posestnik Zalošnik. Priproste, toda jedrnate so bile njegove besede in klerikalna petelina sta čisto utihnila, ko sta poslušala nepričakovani poziv njih pristasa. Krha se KZ., krha!

Besedo je dobil nato klerikalni hujskač, urednik Golob. Prej se je tako napihoval, sedaj pa je silno prosil, naj se ga z medklici ne moti. S povzdignjenim glasom je prorokoval naš konec (minister Pucelj mu je zaklical: «Pa veselite se našega konca, kajti Vi boste naši dediči»), ker se ne sporazumemo z Radićem. In slovenski časnikar se ni niti sramoval, odobravati Radićevega memorandum. Končno je uvidel tudi ubogi Golob, da tu zanj ni ugodnih tal, se milo ozrl ter zmuznil z odra.

Na odru se je pojavil zatem

#### tovariš Mrmolja.

Dasi je bil njegov govor v mnogih ozirih naravnost historičnega

pomena, ga moremo priobčiti vendar samo v najglavnejših potezih. Sami vemo predobro, da ni v vladi vse tako kakor bi bilo treba. Toda dajte nam večino in dandanašnji režim bo padel. Večino bomo pa imeli tedaj, kakor bodo ujedinjeni vsi kmetje v eni skupini. Sedaj pa niso ujedinjeni še niti slovenski kmetje. In zakaj ne? Vselej, kadar hočejo kmetje to storiti, se pojavijo njegovi duševni kuratorji ter mu zagroze, da pride v pekel, če se združi z nami.

#### Hrvatsko vprašanje.

Mi smo poizkušali že davno priti v zvezo s Hrvati. Toda že leta 1916. so dejali v Zagrebu, da je skupen nastop s Slovenci nemogoč, ker je delal dr. Korošec preko Zagreba. Z Radićem smo se dogovarjali že leta 1918. Njegovi somišljeniki so pristali na skupen nastop z nami in Srbi, če bo Radić izpuščen na svobodo, ker je bil tedaj zaprt. Dasi je bil Radić skoro nato izpuščen, vendar od skupnosti ni prišlo, ker je razžalil Radića Komadinić. Vseeno pa smo vsi še enkrat poizkušali priti z Radićem v stik. In Radić je bil tudi že pripravljen iti v Beograd. Njegov odposlanec dr. Basariček nas je obiskal v Beogradu ter prosil, naj omogočimo prihod Radićevcev v Beograd. Posredovanje smo sprejeli. Med tem pa se je položaj tako izpremenil, da se Radić tega ni upal več storiti, kajti izgubil bi baje tretjino poslancev. Hrvatskemu vprašanju smo posvečali torej vedno svojo pozornost. Če pa ni prišlo do sporazuma, nas pa ne zadeva nobena krivda. Memorandum pa obojamo, ker je rešitev hrvaškega vprašanja mogoča le s sporazumom. Kakor mi je Radić priznal, nečemo nobene revolucije, temveč mirno rešitev. Ta rešitev pa je dosegljiva zgolj v Beogradu. Vmešavanja tujcev ne moremo trpeti, enako ne oddelivke od Srbije, kajti v tem primeru bi bilo naše svobode konec.

#### Kmetska skupnost.

Poizkušali smo opetovano, združiti vse kmete v eno stranko. Pri tozadevnih pogajanjih smo že dosegli sporazum. Ko bi se imel ta sporazum končno odobriti, in sicer dne 20. avgusta 1921. na sestanku v Zidanem mostu, ga je preprečil duhovnik dr. Kulovec. Ti kuratorji kmetske nečije njegove skupnosti ter napadajo vsakogar, ki bi mogel ustvariti kmetsko samostojnost. Zato so navajili tudi na mene z vsemi mogočimi klevetami. Toda rečem jim: Lahko uničijo mene, lahko uničijo nas vse, toda kmetske misli ne bodo uničile nikdar. Njena zmaga mora priti in naši otroci nas bodo preklinjali, če bomo krivi mi, da ni že zmagala.

Vihar odobravanja je nagradil te vznesene besede tovariša Mrmolje.

Končno se je oglašil k besedi še tovariš Pucelj.

#### Klerikalci proti kmetu.

Moram prositi oprostjenja, če ni bil moj govor tako dovršen, kakor bi bilo treba. Toda krivda zadeva gospode na moji desni strani. Njih krivda je tudi, da sem pozabil omeniti dve stvari, vsled česar sem se oglašil še enkrat za besedo. Cisto na kratko dvoje dejstev!

V zakonodajnem odboru je glasoval zastopnik Jugoslovanskega kluba (Klerikalci: Kdo je bil to?), dr. Dulibić, naj se kmetom rekvirira žito. (Ogorčeni pfuj-klici.)

#### Klerikalna korupcija.

V sredo popoldne pa je bil na seji ministrskega sveta predlog, naj se imenuje dr. Verstovšek za načelnika ministrstva prosvete v IV. činovnem razredu. Dr. Verstovšek do takega napredovanja nima pravice, ampak izvršilo se naj bi vseeno, da bi imela njegova gospa visoko pokojnino. Majhna, toda značilna stvar za klerikalno koristništvo!

Nato je prebral ter na kratko utemeljil tovariš Dolničar resolucijo, ki jo prinesemo prihodnjič. Resolucija je bila soglasno sprejeta, čeprav je opozarjal gospod Golob svoje pristase na to, da pomeni glasovanje zaupnico SKS. Stavimo eno proti desetim, da bo zaupnico tajil v «Straži» gospod Golob.

Z razgrajanjem so hoteli klerikalci onemogočiti naš shod. Z dokazi resnice pa so bili prisiljeni k molku. Doživeli so blamažo, ki si jo dajo lahko patentirali, kajti tako temeljita je bila. Našim tovarišem pa naj služi bistriški shod v opomin, da

smo nepremagljivi, če nastopimo z resno voljo, zakaj za nami sta pravica in poštenje, za nami je sila kmetske misli! V boj zanj!

#### Naša odkritja.

Smelo lahko trdimo, da še ni bilo v Sloveniji stranke, ki bi tako temeljito prelomila z reakcionarnim sistemom političnih skrivnosti kakor SKS. Od prvega početka pa do danes je bilo vedno geslo SKS., da se vodi vsa politika javno, pod kontrolo vseh pristav. Zato nimamo nobenih tajnosti in zato moremo odkrito povedati vse in tudi najmanjše podrobnosti. Čisto vseeno pa nam je, če bodo pokazali naši nasprotniki toliko poštenosti, da bodo častili tudi našo odkritost. Saj glede klerikalcev prav nič ne dvomimo, da bodo lagali še naprej o naši zvezi z demokrati in da bodo iztrgali kot lačni psi iz naših odkritij posamezne stavke ter jih po svoje zavijali. Zadnji «Domoljub» se je že proslavil s tem načinom boja. Močni smo dovolj, da mu mirnodušno lahko želimo dober tek.

Da so prišli naši vodilni možje z demokrati v stik, je tako naravno, kakor je naravno, da so imeli pogajanja tudi s klerikalci. Politika je kos življenja. Kdor je politik, ne more biti samotarec. Konstatiramo pa, da niso imeli demokrati pri ustanovitvi SKS. nobene besede.

Prvič so stopili naši vodilni možje v stik z demokrati meseca septembra leta 1919. Tedaj je javil dr. Zerjav našima pristasa (Mrmolji in Drogeniku), da bi rad govoril z njima. Prišlo je tako do sestanka v Radečah pri Zidanem mostu. Na tem sestanku je dejal dr. Zerjav kot zastopnik vlade in ne kot demokrat to-le: «Veseli me Vaše delo, ker družite kmetsko ljudstvo v samostojno politično organizacijo. V Vaši stranki osamovljeni kmetje bodo tvorili gotovo neodvisno državotvorno stranko. Zasedujem Vaše delo ter moram reči, da imate lepe uspehe. Bojim se pa, da ne vzdržite. Vidim, da sta vidva (Mrmolja in Drogenik) stalno na delu, toda to je premalo. Manjka Vam onega, kar je za stranko najpotrebnejše, to je denarja. Pripravljen sem Vam preskrbeti denar, da nadaljujete pričetno delo. Prav nič se Vam ni treba bati te pomoči, ker nečem za tako pomoč od Vas nobene obveznosti ne za JDS. ne za sebe.» Dr. Zerjav je govoril torej le kot zastopnik vlade in ne kot demokrat.

Mi smo se zavedali svoje velike revščine. Na vsaki seji je bilo treba berati za denar in skrb za tiskarske stroške je zavirala vse delo. Bila je nevarnost, da bi klerikalci triumfirali sprico naše revščine.

Radeški sestanek je bil uvod k bohinjskemu sestanku, vrščemu se v vili tovariša Gustava Pirca. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da dobi naša stranka posojilo 400.000 kron pod pogojem, da bo kandidirala kot kvalificirana poslanca drja. Zerjava in drja. Kukovca, ki pa morata zato izstopiti iz JDS. Dogovor pa velja le za primer, če ga odobri načelnštvo SKS. Na svoji prvi seji pa je zavrglo načelnštvo SKS. dogovor ter pooblastilo tovariša Mrmoljo in Pucelja, da izporočita ta ukrep drju. Zerjavu.

Ker pa je bilo jasno, da je za demokrate glavno, vreči klerikalce, so se morali oni tudi s tem sprijazniti. Mi smo nato kljub zavrnitvi dogovora prejeli vseeno posojilo v znesku 400.000 kron. Dovoljeno nam je bilo sicer posojilo v znesku 600.000 kron, toda porabili smo ga le 400 tisoč kron. Od tega denarja je že več kot polovica vrnjena in samo eden naših tovarišev je dal v ta namen 100.000 kron.

Resimirajmo torej na kratko! Z demokrati nismo sklenili nobenega pakta, temveč pakt smo zavrnili. Enako nismo dobili od nasprotne stranke nobene podpore, temveč le posojilo od drugih. Naši tovariši so žrtvovali ogromne vsote sami ter delali neumorno, ne eden pa se ni okoristil niti za vinar.

Samo to je resnica, vse drugo pa je laž, kar je dokazala tudi

#### tožba proti Kuraltu,

ki se je pričela v sredo dne 15. t. m. Tožitelje poslance Drogenika, Kušarja in Majcna je zastopal dr. Srnec, tovariša Ureka pa dr. Orožen. Sodnik je bil dr. Lipša.

Tožitelji so razložili vso zadevo v zmislu naših odkritij. Nato je bil

zaslišan Kuralt. Dejal je, da ni imel namena obdolževati poslancev SKS., češ da bi oni porabili denar za sebe. Trdil je le, da so prejeli denar za stranko. To njegovo trditev pa je ovrgel tovariš Urlep, ki je, zaprišen, izpovedal, da je govoril Kuralt o današnjih tožiteljih na tak način, da so jih vsi navzočniki smatrali za propalce.

Senzacija je vzbudilo dr. Kavčičevo pismo Kuraltu, ki ga je predložil Kuralt po neverjetni zmoti sebi v zagovor, kajti v tem pismu pozivljah dr. Kavčič k zbiranju prostovoljnih doneskov za volilni sklad in navaja imena onih naših tovarišev, ki so darovali že tisočake. Najlepše izpričevalo za naše ljude je bilo dr. Kavčičevo pismo in gospodu Kuraltu moramo biti samo hvaležni, da ga je predložil.

Veselosť pa je vzbudil g. Mahen, ki je bil tudi zaslišan kot prič. Izjavil je namreč, da je bil silno jezen, ker ni on od tistega denarja ničesar dobil, čeprav je tudi on agitiral za stvar. Od sebe je valil seveda vsako krivdo ter pravil, da je vsega kriv zgolj Kuralt, ki ga je napačno informiral.

Cim več prič je bilo zaslišanih, tem žalostnejša je postajala stvar za gospoda Kuralta. Vendar pa do obsodbe še ni prišlo, ker so predlagali tako obtoženec kakor tudi tožitelji še nove priče, med njimi tudi drja. Zerjava, Stojana Protića i. dr.

Prva razprava se je torej vršila in prvo zadoščenje so že doživeli naši tovariši. Tako glasni gospod Kuralt je moral že pripoznati, da ne dvomi o poštenju naših ljudi, in dolgo ne bo, ko bo izrekel gospod Kuralt tudi svoje obžalovanje, da je pričel s svojimi žalostnimi «odkritji».

#### Delo poslancev SKS.

V soboto dne 4. t. m. je razpravljaj finančni odbor o zmanjšanju vojske. Seji je prisostvoval tudi vojni minister. Član našega kluba, poslanec Miloradović, je predlagal, naj se zniža število vojaštva na 100.000 mož. Vojni minister je temu nasprotoval, češ da bi imel potem premalo ljudi za vršitev vojaške službe. Nato je stavil tovariš Miloradović nov predlog, v zmislu katerega naj se vojski več ne porablja za častniške slugе. Na ta način bi se moglo znižati število vojaštva od 140.000 mož na 109.000. Predlog tovariša Miloradovića je bil soglasno sprejet, vsled česar se odpusti 31.000 mož, ki že služijo daljšo dobo.

Sklenjeno je bilo dalje, da se odpuste obmejne čete, obstoječe iz Vranglovcev. Te čete veljajo letno 180.000.000 dinarjev, docim bi veljala finančna straža šestkrat manj, to je samo 30.000.000 dinarjev. Da bo s tem našemu obmejnemu prebivalstvu silno pomagano, je brez dvoma. Treba sedaj paziti na to, da se odpušitev Vranglovcev tudi skoraj in točno izvrši.

Ne na koncu moramo zabeležiti še drug važni nastop poslancev SKS. Gre namreč za izplačilo 20odstotnih odteglajev ob žigosanju bankovcev. Dasi je je našim poslancem že obljubilo, da se izvrši to izplačilo, se vendar še vedno ni pričelo z izplačevanjem. Zato so zahtevali poslanci SKS. v Beogradu na merodajnem mestu, naj se ukrene vse potrebno, da se more pričeti z izplačevanjem odteglajev. Če vlada tega v dogovorjenem času ne bi storila, bodo poslanci SKS. izvajali vse potrebne posledice, to je izstopili bodo iz vlade. Energični in popolnoma ljudskim interesom odgovarjajoči nastop je napravil na vladne kroge močan vtisk.

Beležimo z zadoščenjem energični nastop naših poslancev, ki so se izkazali ponovno kot pravi ljudski zastopniki. Čast jim!

#### Moj odgovor.

V «Slovincu» z dne 7. februarja je priobčeno «poslano» gospoda župnika Bajca, na katerega naj kratko odgovorim.

Konstatiram najprej, da sem svojo obljubo, storiti vse, da me izroči narodna skupščina z ozirom na Vašo tožbo sodišču, izpolnil v polni meri. Imunitetni odbor je sklenil, da se me v tej zadevi izroči sodišču, čeprav skupščina poslancev za govore na shodih načeloma ne izroča sodišču. Na predlog tovariša Rajerja, ki je izjavil, da prosim jaz za izročitev, pa je imunitetni odsek prelomil s svojo

tradicijo ter sklenil predlagati mojo izročitev. Storil sem torej vse, kar je bilo v moji moči. Če predsednik skupščine predloga imunitetnega odseka ni dal na dnevni red skupščinske seje, ni moja krivda, kakor je v tem oziru brez krivde g. Pušenjak, ki ima nebroj tožb, posledic lažnivih obrekovanj «Slovenskega gospodarja».

Gospod župnik, namesto da pišete po «Slovincu» teatralne besede, se povzpnite rajši do nastopnih dejanj:

1.) Skličite vendar po treh in pol leta sejo pripravljalnega odbora za prireditve Krekove slavnosti! In na tisti seji predložite račune o onih 16 — ne 12 — tisočih ter dokažite, da ste jih porabili za dijaško ustanovo kakor je bilo določeno!

2.) Glede tisočaka za kalsko cerkev pa položite natančen račun cerkvenim ključarjem, da ne bodo dvomili o Vaši poštenosti!

3.) Končno si preberite še enkrat moj članek v «Kmetijskem listu» z dne 8. septembra m. l. ter ovrgite njegove pozitivne trditve!

Dokler tega ne storite, pa sem primoran biti mnenja, da ste porabili denar na način, kakršnega poštenjak ne more odobriti.

V Ljubljani,  
dne 13. februarja 1922.

Ivan Majcen s. r.,  
narodni poslanec.

#### Kmetijski svet.

##### III.

#### Železniške tarife in kmetijstvo.

O tem vevvažnem vprašanju je poročal na seji kmetijskega sveta v Beogradu g. dr. Frangeš, profesor zagrebške univerze in ravnatelj Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva. Iz njegovega stvarnega in temeljitiga poročila posnemamo nastopne odstavke:

S kmetijskega stališča je treba gledati železniških tarif zahtevati to-le:

1.) Kmetijski pridelki se morajo spraviti po najkrajši in najcenejši poti tja, kamor so namenjeni, in  
2.) železniške tarife morajo biti sorazmerne vrednosti in značaju blaga, ki se prevažajo.

V notranjosti države se prevažajo kmetijski pridelki v mesta in v takozvane pasivne kraje, to je v kraje, ki sami ne pridelajo zadosti živeža. Kmetijski pridelki pa se prevažajo poleg tega tudi v sosednje države. Izvozu živil služijo v glavnem tri pota: preko Soluna k Egejskemu morju, preko pristanišč Jadranskega morja in preko severozapadnih mejnih postaj v Avstrijo, Italijo, Nemčijo in Češkoslovaško. Na severozapadni strani in ob Jadranskem morju so tudi naši pasivni kraji, kakor Slovenija, Dalmacija in Hercegovina. Zategadelj je ureditev dobre železniške zveze med temi kraji in med vzhodnimi kraji države, bogatimi na deželnih pridelkih, dvojne važnosti.

Pot k Egejskemu morju, ki veže naravnost Beograd, oziroma bogato Srbijo in Macedonijo, s svetom, je primeroma dovolj dobro izdelana ter zadostuje potrebam kraja.

Veliko slabše pa je s severozapadno potjo. Bogata Vojvodina (Banat) bi imela najnaravnejšo zvezo z Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo po Donavi. Ta pot pa je skoraj zaprta vsled Angležev. Sprico angleškega vpliva se je mednarodni prevoz po Donavi tako zelo podražil, da je železniški izvoz preko Maribora cenejši. Anglija je izvedla to podražitev prometa, da onemogoči s tem konkurenco svojemu brodarstvu. Če bi bile prevozne tarife po Donavi nizke, potem bi bili naši pridelki v Nemčijo cenejši kakor pa pridelki, pripeklani na angleških ladjah iz Azije in Amerike. Zaradi tega smo navezani pri izvozu iz Vojvodine predvsem na železnice.

Tu pa sta dve težkoči. Zveza k Jadranskemu morju gre preko Broda v Dubrovnik. Do Broda je normalna, od Broda dalje pa ozkotirna železnica. V Brodu je treba zato vse blago preložiti, kar pomeni velike stroške in ogromno izgubo časa. Preko Maribora in Rakeka imamo zopet samo eno progo, kar je premalo.

Kot prvo pomoč bi bilo zategadelj priporočati nastopno: Iz osrčja države do Dubrovnika naj se zgradi ozkotirna železnica. Od Donave do Užica taka proga že obstoji. Razda-



lja med Užicami in najbližjo bosansko postajo meri le 35 km. Na tej zvezi se že dela. Nadalje bi bilo treba spojiti z bosanskimi železnicami Split, največjo luko v državi. Za velik del vsega izvoza bi se dosegla s tem direktna zveza z morjem.

Da bo mogoč dober izvoz preko Maribora in Rakeka, pa je treba izpremeniti progo Židani most-Beograd v dvotirno progo. Na tej proggi vozi že danes dnevno do 80 vlakov. Nujno potrebna je dalje zgraditev železnice Novi Sad-Osijek-Križevci-Varaždin-Ljutomer in dalje preko Radgene v Avstrijo. Železnica od Varaždina do Novega Sada že obstoji; treba bi bilo samo nekatere neznatne razdalje zvezati bolj praktično. Toliko glede novih, oziroma izpopolnitve že obstoječih železnic.

Preidimo k železniškim tarifam!

Tarife so sestavljene pri nas tako, da je tarifa tem manjša, čim večja je prevozna daljava (Staffeltarif). — Proga Osijek-Križevci-Zagreb pa obstoji iz pet raznih železnic. Tarifa se prične torej računati petkrat z najvišjo postavko. Posledica tega je, da je prevoz preko Osijeka-Križevcev-Zagreba mnogo dražji kakor prevoz preko Osijeka-Broda-Zagreba, dasi ravno je dolga prva proga le 274 kilometrov, druga pa 317 km. Toda ker drugo progo sestavljata le dve železnici, zato se plača prevoznina za vagon moke po prvi proggi 5320 kron, po drugi pa le 3640 kron. V tem pogledu je odpomoč nujno potrebna. Železniške tarife se morajo urediti tako, da bo prevoz na vseh progah enako drag.

Velike napake so se napravile pri nas glede zvišanja železniških tarif. Tako so se na vseh naših železnicah, ki so pripadale Madžarski — in teh je večina —, povišale tarife med vojsko in po vojski za 100 metrskih stotov in za razdaljo 300 kilometrov tako-le: za žito od 160 na 3430 kron, to je 20krat, za seno in slamo od 109 na 2120 K, to je 20krat, za deteljno seme od 230 na 4520 K, to je 20krat. Skratka: za vsako blago 20krat. V istem času pa se je dvignila cena pšenici od 35 na 1000 K, to je 28krat, vrednost sena od 10 na 400 kron, to je 40krat, vrednost deteljnegga semena od 140 na 7000 K, to je 50krat. Na vrednost blaga se torej pri zvišanju tarif ni nič oziralo, kar omogoča, da je manjvredno blago najmanj obremenjeno in da dobimo med tarifo in vrednostjo blaga takole razmerje:

|                      | pred vojsko | dne 1. septembra 1921. |
|----------------------|-------------|------------------------|
| pri pšenici          | 22 : 1      | 23 : 1                 |
| pri senu             | 9 : 1       | 18 : 1                 |
| pri sladkorju        | 17 : 1      | 52 : 1                 |
| pri deteljnem semenu | 60 : 1      | 3043 : 1               |
| pri platnu           | 428 : 1     | 600 : 1                |

Te številke kažejo, da bi mogli prenesti sladkor, platno in deteljno seme veliko višjo tarifo kakor pa jo more prenesti pšenica ali seno. Povišanje prevoznine se nikakor ne sme vršiti šablonsko, da se brez ozira na vrednost blaga vse poviša za 25 odstotkov, 50 ali 100.

Paziti je treba dalje tudi na tujo konkurenco, posebno pri pridelkih, ki jih imamo doma preveč, kakor pri živini, vinu, pšenici, koruzi, lesu itd. (Pri vinu je doseglo ministrstvo za kmetijstvo glede prevoznih cen že znaten uspeh.)

Kako važno je vprašanje konkurence, dokazuje to-le: Prevoz metrskega stota pšenice iz Nju Jorka preko Hamburga na Dunaj velja 175 naših kron. Mi pa plačamo za prevoz metrskega stota pšenice iz Zagreba na Dunaj 172, iz Novega Sada na Dunaj pa 218 kron. Drug primer: Prevoz metrskega stota žita iz Galaca v Rumuniji stane po Donavi do Prage 75, prevoz iste količine žita iz Amerike v Prago pa le 50 českih kron.

Vrhu vsega tega pa je treba računati tudi s tem, da so pri nas proizvodni stroški mnogo večji kot v Ameriki.

Pri nas se običajno ni posvečalo posebne pozornosti vprašanju železniških tarif. Premnogi kmetovalci so bili napačnega mnenja, da brigajo železniške tarife le trgovci. Kako napačno je bilo njih mnenje, je sijajno dokazal g. dr. Frangeš s svojim poročalom, na katerem mu moremo čestitati.

Tovariš Pucelj je pričel takoj, ko je postal minister, proučevati vprašanje železniških tarif. In zato je stal to vprašanje tudi na dnevnih redih kmetijskega sveta. Pri izbiri po-

ročevalca o tej zadevi je imel tovariš Pucelj nad vse srečno roko. In pod vtiskom prepričevalne statistike dr. Frangeša so morali zastopniki ministrstva za promet, katere je pozval na sejo tovariš Pucelj, priznati, da so želje kmetovalcev popolnoma upravičene.

Kmetijski svet je izvršil glede vprašanja prevoznine za poljedelske pridelke lepo delo. Nobenega dvoma ni, da ne bodo izostali uspehi tega dela, zlasti še, ko zasledujejo to vprašanje poslanci SKS. z vso vnemo. Seveda se pa ni udajati prevelikim nadam, kajti naše železnice so v slabem stanju ter trpe predvsem na pomanjkanju lokomotiv in vagonov. Namesto 60.000 vagonov, kolikor jih potrebujemo, jih imamo komaj 20.000. Tega nedostatka seveda ni mogoče čez noč odpraviti.

Nepravilnosti glede prevoznih cen pa se morejo hitro odpraviti. Od odprave bo imela največjo korist ravno Slovenija kot pasivna in tranzitna dežela.

In tako bo delo tovariša Pucelja na korist ne le kmetovalcem vse države, temveč tudi vsem bednim slojem, za katere je življenskega pomena, da se prevoz žita kolikor mogoče poceni.

Tako dokazujejo naši poslanci z dejanji, da je delo za kmeta tudi delo za narod!

## Dajte ljudstvu semnje ter preprečite tihotapljenje!

Iz cerkniškega okraja nam poročajo, da ni tamkaj že eno leto živinskih semnje. Ljudstvo je prepričano, da se semnji namenoma onemogočajo, in sicer z različnimi umetno slabificiranimi iznajdbami kužnih bolezni.

Ta ljudska sumnja utegne biti resnična. Upamo, da merodajno oblastvo sicer ne ravna v slabem namenu, temveč najbrže v nadi, da omeji s tem tihotapljenje. V tem oziru je oblastvo seveda v velikanski zmoti.

Ljudstvo potrebuje denar. Kako pa naj pride do denarja, če ni semnje in tudi ne drugih kupcev, čeprav so v tem okraju cene živini kljub bližini meje nižje kakor n. pr. po Dolenjskem in Štajerskem. In poleg tega še to katastrofalno pomanjkanje krmel! Vse to so vzroki, ki silijo ljudstvo naravnost k tihotapstvu.

Znan nam je primer, ko je bil mož, ki za nobeno ceno ne bi hotel biti tihotapec, vsled zahteve upnikov, da poravnaj takoj dolg, napravljen spričo popravila gospodarskega poslojja, končno prisiljen prodati dva vola preko državne meje, da je prišel tako do denarja.

Ko bi imeli semnje ali bi se našli kupci doma, tedaj marsikdo ne bi hotel tihotapiti ter se podajati v nevarnost.

Oblastva pozivljemo zategadelj, naj omogočijo semnje, glede tihotapcev pa naj uvedejo strog nadzor. Če se pa hoče to doseči, je prvi pogoj, da se odstrani Vranoglovec z meje. Vsled muk in težav, ki so jih morali prenesti že ti ubogi ljudje, ni čudno, če so moralno opešali in če so podkupljivi. Polni so denarja, tihotapci pa veselo delajo, medtem ko je moral tihotapec prej, ko so bili ob meji naši stražniki, še ob času paše imeti posebno srečo, da je mogel kljub otežkočeni kontroli vendarle z živino preko meje.

Vprašajte glede tega ljudstvo, ki vam bo vse to skózi in skozi potrdilo.

Zahtevamo, da dá oblastvo ljudstvu možnost za vnovčenje živine z zopetno uvedbo semnje, ki edina more tihotapljenje preprečiti ali vsaj omejiti. SKS. je storila v tem pogledu že svoje korake.

## Mahinacije klerikalcev v radovljiškem okraju.

Razumemo popolnoma klerikalno taktiko, da napadajo v prvi vrsti voditelje nasprotnih strank. Ti ptiči vedo namreč dobro, da so uničili idejo, če so ubili ugled naših prvih mož. Zato tudi nikdar ne nasprotujejo kmetiski misli, temveč ves njih boj velja vedno le osebnostim, našim voditeljem. Če mi razumemo njih osebni boj, pa pri najboljši volji ne moremo pojmiti ogabnega načina boja, kakor ga upotrebljavajo kleri-

kali, ki so v tem oziru padli moralno že tako nizko, da zagrabijo za prav vsako sredstvo, če jim obeta le količjak uspeha.

Evo Vam klasičnega primera iz radovljiškega okraja!

Eden prvih mož, ki je takoj in pogumno vstopil v sprednje vrste SKS., je bil tovariš Ivan Azman. Zasebno in na javnih shodih je prepričevalno deloval za kmetško osamosvojitve ter budil med kmeti vero v narodno ujedinjenje, ki je ključ k našemu blagostanju. To pa ni bilo vseh nekaterim agitatorjem in kandidatom SLS. Zato so se vrgli proti njemu z besno jezo v boj.

Kot prvi ga je napadel na javnem shodu pri Crnivcu neki Frelj ter mu očital neko nepošteno dejanje. Toda že po prvem Azmanovem pismu je zlezel ta junak lepo pod klopi ter v »Domoljubu« in »Kmetiskem listu« preklical svojo trditve. Klerikalci pa so si vseeno veselo meli roke, češ nekoliko so pa le škodovali ugledu tovariša Azmana.

Drugi klerikalni junak je bil neki Iskra. V odprtem pismu z dne 8. maja je napadel tovariša Azmana. Iskra je bil namreč izvoljen za nekaj dni za predsednika »Kmetijske družbe«, toda tovariš Azman mu je izpodmaknil stolček. K temu pa je prišla še nova aferica. Pri občinski volitvi je bil Iskra na isti kandidatni listi kot Azman, toda na desetem mestu. Kljub temu pa je agitiral za nasprotno listo. Z objavo odprtega pisma pa je hotel diskreditirati Azmana tako, da bi bil le-ta prisiljen odstopiti in bi prišel potem Iskra kot njegov namestnik v občinski odbor. Toda računi so bili prekrizani, ker je bil tovariš Azman brez krivde. Da to tudi dokaže, je vložil tovariš Azman tožbo na porotno sodišče.

Kot tretji junak se je pojavil končno cerkvenik z Blejskega otoka, Bijol. Pred pristiš SKS. je napadal tovariša Azmana ter očital našim pristašem, kakega voditelja imajo. Zaradi tega obrekovanja je bil obsojen Bijol pred sodiščem na 300 kron globe, kar mu ni bilo všeč. V pričanju, da je v Ljubljani drug zakon, se je obrnil na višjo instanco. Toda se je kruto zmotil. Tedaj je nastopil dokaz resnice. Vršile so se tri dolge obravnave, pri katerih so nastopile priče skoraj vsega Bleda. Vse zastopni! Bijol je bil zopet obsojen na 300 kron globe ali na tri dni zapora.

Kakšni so ti junaki sicer, pa naj osvetle nastopni dogodki.

Bijol kot vnet pristaš SLS. je obrekoval pred dobrimi tremi tedni spomin umrle žene uglednega posestnika, predsednika KŽ. na Bledu, na tako sirov način, kakor more storiti to le človek brez vsake srčne izobrazbe. Iskra je eden glavnih zapnikov SLS., gotovo najsvetelješe stranke v Sloveniji. Sedmo cerkveno zapoved pa časti na ta način, da je pretepel svojo ženo tako, da je morala iskati varstva pri sodišču. In danes je od nje ločen. Vse to pa zategadelj, ker ni mogel svojega tasta privedi v klerikalni tabor.

«Jutro» z dne 16. februarja je poročalo, da pride v tem porotnem zasedanju kot prvi na vrsto zaradi uboja Jalen, ki je stričnik Iskre. Ali ni to čudno, da prideta v enem zasedanju kar dva stričnika pred poroto, eden vsled uboja, drugi pa vsled obrekovanja! Lepo snidenje!

Prinašamo to kratko sličico o klerikalnem delu na deželi. Podlo in ogabno je to delo, zato pa tudi pogubonosno za one, ki ga uporabljajo. Ker lopovščina ne bo zmagala, zato tovariši: Vzhajajte v boju ne glede na vse nizkotnosti in obrekovanja klerikalcev, kajti s tem pridobite zmago pravici! In to bo Vam v čast, ljudstvu pa v korist!

## Darila za tiskovni sklad SKS.

Pod geslom: Vse za Staro pravdo je nabrala samostojna trdnjava na Trati pri Škofji Loki 612 kron, katerim je pridejal Vrbanc iz Žabnice po Zakotnikovi mami še 40 kron; skupno torej 652 kron.

V veseli družbi na Pesniškem dvoru je nabral tovariš Andrej Hazel v Ferkovi gostilni 500 kron.

Na Cvenu pri Ljutomeru je nabral v veseli družbi tovariš Andrej Roškar 326 kron.

V Pišecah je zbrala vesela družba v gostilni tovariša Kostevca znesek 241 kron.

Iz Struge je poslal neimenovani 120 kron.

Na občnem zboru krajevne organizacije v Jarenini se je nabralo 160 kron.

Na občnem zboru krajevnega odbora SKS. v Mavčičah se je nabralo 120 kron.

Živeli vsi nabiralci in darovalci! Naj najdejo obilo-posnalmcev!

Pri občinski seji v Vrhlogi je bilo nabranih 100 kron. Po deset kron so darovali tovariši, odnosno tovarišica: župan Anton Mlakar, njegova vrla žena Neža in odborniki Alojzij Bravš, Andrej Pirnat, Simon Unuk, Valentin Soršak, Štefan Megličar, Štefan Horvat, Jožef Golob in Ivan Šoba. Občinski odborniki in župani, somišljeniki Stare pravde, posnemajte zavedno občino Vrhlogo!

## Kmetijsko šolstvo.

(Dvodnevni vinarski tečaj) na grm-ski kmetijski šoli se je moral vsled krute zime preložiti na dan 7. in 8. marca. Poučevalo se bo teoretično in praktično o napravi vinogradov, režnji trt itd. Začetek tečaja dne 7. marca ob pol devetih zjutraj. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se zgleda takoj po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Ker se bo vršil takoj nato trodnevni sad-jarski tečaj, se ukažejezi lahko udeležiti obeh tečajev ter si prihranijo s tem vnovično pot v Novo mesto.

(Zdravniška izpričevala.) V kmetijske šole morejo biti sprejeti le popolnoma zdravi gojenci, in sicer na podstavi zdravniških izpričeval. V splošnem se dajejo zdravniška izpričevala zelo lahkomišljeno, kar tjavendan vsakemu prosluče. Posledica tega je, da je med sprejetimi gojenci vse polno bolnih, ki niso kos nalogam dobre kmetijskostrokovne naobrazbe. Vsled bolezni učencev je dostikrat oviran redni šolski pouk. Posebno se to opaža v internatih, ki postanejo skorajda bolnišnice. Omeniti je treba še silne izdatke za zdravniška in zdravila, kar bi bilo odveč, če bi se zdravniška izpričevala podeljevala vestno. Zato prosimo vse zdravnike, naj izdajajo zdravniška izpričevala le po vestnem preudarku. Glede površnosti zdravniških izpričeval le en primer: Na mariborski vinarski in sadjarski šoli so bile ugotovljene pri učencih, ki so imeli s seboj zdravniška izpričevala, te-le bolezni: katar pljučnih vršičkov, srčne napake, skrivljenje hrbtenice, rahitične bolezni, živčne bolezni, velike golše, kila i. dr. Da tako bolni mladeniči težje prestanejo epidemne bolezni, je naravno. Zato se je v zavodu španska bolezen bliskovito razširila. Spričo vztrajnosti zavodnega zdravnika in spričo dobre oskrbe v zavodu je sicer bolezen hitro prestala. Pri tej priliki pa moramo omeniti še nekaj. Iz zdravstvenega stanja gojencev na kmetijskih šolah se vidi, da so se po deželi zdravstvene prilike silno poslabšale. Vse premalo se stori za ljudsko higieno na deželi. Nujno in krvavo potrebno je, pričeti z delom za ljudsko higieno na deželi. Koliko vasi je še brez dobre pitne vode in koliko jih je brez najpriprostejših zdravstvenih pripomočkov! In dasi smo v prosvetljenem 20. stoletju, vendar evete še mazaštvo. Ker je ljudsko zdravje predpogoj obstoja naroda, zato skrbite zanj, da ne bo prepozno!

## Pokrajinske vesti.

(Pristojbina na vozila ali blesteč uradni šinel.) Najodločneje moramo protestirati proti odredbi finančne delegacije, kako se morajo prijavljati vozila in plačevati zanja pristojbine. V nekaterih krajih mora lastnik voza tudi vora daleč k županu ter v njegovi navzočnosti spisati prijavo voza. Nato plača kolek in župan vpiše prijavo v posebno knjigo. Nato je treba poročati glavarstvu, da je bila prijava od lastnika voza lastnoročno vpisana ter da se je kolek prilepil in uničil. Župan napravi potem lastniku voza potrdilo, da je voz prijavljen. S tem potrdilom treba potem oditi na davkarijo, čisto tri do štiri ure daleč. Na davkariji je treba plačati 2 dinarja, nakar izstavijo o tem potrdilo. S potrdilom se je treba vrniti zopet na županstvo, da se razvidi, če je pristojbina res plačana. Torej, gospodje, ali res nimate nobenega zmisla več za praktično uradovanje? Ali nas boste gonili res od Poncija do Pilata vsled svoje nerodnosti? Ali res mislite, da nimamo drugega dela kakor letati od urada do urada, zamujati s tem drag čas in trošiti po nepotrebnem denar? Tak birokratizem je naravnost neodpustljiv posebno sedaj, ko ni dobiti posla niti za 1000 K pri vsem prostem. Tako postopanje ni nič drugega kakor neumna in kazniva šikana, ki je ne bomo trpeli. Zapomnite si to, gospodje, ki ste častilci sv. Birokracija! — Prizadeti posestniki s Posavja.

(Št. Vid nad Ljubljano.) Z ozirom na »Domoljubov« članek z dne 15. februarja pod naslovom »Razkrite laži«, kjer se med drugim opisuje »izvirno samostojno zgodbo iz dežele«, izjavljam to-le: »Domoljub« je zakrivil s tem zopet debelo laž, ker se njegovo poro-

čilo niti daleč ne strinja z resnico. Šentvidski »Domoljubov« dopisnik je s tem samo dokazal, da je slabo opravil svojo pravkar minulo misijonsko pobožnost. Res je, da so očitali tudi šentvidski klerikalci naši krajevni organizaciji ob občinski volitvi zvezo z demokrati, kar so jih naučili voditelji klerikalne stranke, ki počenjajo to že izaz ustanovitve SKS. Res je dalje, da sem obljubil tistemu možakarju z Glinice, ki si je dovolil meni očitati zvezo z demokrati in ki je vedel celo za lokal, kjer se shajamo glede skupnega nastopa, 10.000 kron za šentvidskega Orla, če mi svoje obdolžitve tudi dokaže. Res je dalje, da je dotični možakar obljubil, da bo prišel prvo nedeljo z dokazi ter dvignil potem lepo vsoto 10.000 kron. Res je tudi, da je obljubil ta možakar s svojo možko besedo (za kar je nebroj priči na razpolago), da bo toliko pošten, da bo svoje nemožato obrekovanje javno pred cerkvijsko preklical, če se mu ne posreči dokaz resnice. In končno je res, da so minile nedelje, da so minili tedni, da so minili meseci, toda za resnico tako vnet klerikalni možakar ni prišel po denarce in tudi ni preklical svoje trditve, čeprav je minil sveti misijon, spokornji čas, med katerim mora vsak dobi kristijan popraviti svoje krivice. — Albin Koman s. r. l. č. predsednik okrajnega odbora SKS. v Št. Vidu.

(Novice iz škofjeloškega okraja.) Pretečene dni so se vršile po našem okraju dražbe za napravo in napeljava cestnega gramozja. Kakor običajno, tako je vodil dražbe tudi sedaj g. cestni načelnik s cestnimi odborniki. G. cestni načelnik pa se je ponašal pri dražbi tako, da so dobili vsi udeleženci vtisk, da ni njemu toliko za dražbo samo kakor za hujskarije. Dražba mu je bila skratka prilika za političen govor. Priporočamo tega g. Pepeta slavnim poslancem SLS., da mu izposlujejo za njegovo kričanje kolikor mogoče visoko nagrado ali pa vsaj globoko korito.

(Podlonk pod Ratitovcem.) Tudi visoko pod Ratitovcem, v zapuščeni gorski vasi Podlonku, se je začelo živahno življenje, in sicer tedaj, ko je bila ustanovljena naša enorazrednica. Šele sedaj smo spoznali Podlončani, kaj pomeni šola. Dne 2. februarja smo imeli po zaslugi gospodične učiteljice igro. Prireditev je bila izvrstno obiskana ter je uspela v vsakem oziru. Žal, da je bil prostor premajhen in niso mogli videti igre vsi. Čisti dobiček smo razdelili tako, da dobe revni otroci 450, invalidi 150, gladna ruska deca 100 in »Topola« 100 kron. Zelimo, naj bi se priredila skoraj slična igra, ki naj bi si jo ogledali tudi sosede.

(Klerikalna morala.) Slavna klerikalna trdnjava je občina Šenčur. Ne-slavna pa je morala šenčurskih klerikalcev. 62letni Vidmar, po domače Krašovec, ima nezakonskega otroka z nekim dekletom. Drug nezakonski otrok pa je na potu. Sedaj ga je naglodel dekle, da se mora poročiti z njo. Mož se je udal ter sklenil se poročiti. Ker so pa njegovi zakonski otroci temu nasprotovali, jo je popihal Vidmar z nevesto v Kranj ter se tam na tihem poročil. Nato se je vrnil domov. Toda lepo sta gledala »mlada« novoporočenca, ko sta prišla domov, kajti vsa hiša je bila docela izpraznjena. Vse so odnesli zakonski Vidmarjevi otroci iz hiše ter novoporočenemu paru pustili le krožnik s koncem klobase. Kako sta spala tisto noč mlada poročenca in kako sta svatovale, o tem viri molče. To je slika klerikalne podeželske morale. Ampak oče Vidmar bodo branili še naprej vero proti samostojnim! Obilo sreče jim v prijetnem zakonskem jarmu!

(Himen.) V sredo dne 22. t. m. se je poročil v Velikih Laščah šef kabineta v ministrstvu za kmetijstvo, g. Miloš Štibler, z gđ. Emico Puceljovo, hčerko našega tovariša ministra I. Pucelja. Mladoporočencema naše iskrene čestitke!

(Tovarišu na pomoč!) Posestniku Antonu Dovžanu pri Sv. Ani na Gorenjskem je pogorelo vse njegovo imetje do tal. Hiša in gospodarska poslopja, živež in obleka! Pogorela beda je velikanska. Spričo tega je osnoval naš krajevni odbor pri Sveti Ani pomožno akcijo ter s tem pozivlje vse dotičnike, ki so dobrega srca, naj pomagajo nesrečnemu pogorelcu. Pozivu krajevnega odbora se pridružujemo tudi mi ter prosimo nujno vse tovariše, naj priskočijo imenovanemu tovarišu na pomoč po geslu, da dvakrat dá, kdor hitro dá!

(Iz Dobropolj.) Kakor povsod, tako se je pričelo tudi pri nas beračiti za nove zvonove. Sedaj hodijo po hišah župljanov zaradi novih zvonov. Med vojno pa ni vprašal g. župnik nič župljane, ali dajo zvonove ali ne. Kar na svojo roko je poslal k podružnicam vojaške ter jim naznanil, kje naj vzamejo zvonove. Vprašal glede tega tudi ni cerkvenih ključarjev. Ker vse na svojo roko je delal. Z za zvonove prejetim denarjem pa je podpisal vojno posojilo, tako da smo sedaj brez zvonov in brez denarja. Sedaj hoče nove zvonove, ki naj jih kupijo pohlevni Dobropoljci. Povabil je v ta namen v župnišče župljane, toda samo verne.



Toda glej ga spaka! Tudi verni župljani so povedali g. župniku take, da je bil ves v zadregi. Pri Veliki Slivnici ima dobropoljska cerkev lep gozd. Verni so predlagali, naj se gozd poseka, les proda ter z izkupičkom kupijo zvonovi. Če bi to ne zadostovalo, tedaj bodo dali potrebno župljani. G. župnik se je temu predlogu navidezno udal, toda pristavil, da se sme gozd posekati le s privoljenjem škofijstva. Naravno, da škofijstvo tega ni dovolilo, češ da je gozd župnikova in ne cerkvena last. Sedaj pa pomislite tole: Leta 1896, smo morali kupiti za popravilo župnišča in za dva nova kozolca les. Tedaj se je reklo, da je gozd cerkvena last, ki se ne sme porabiti za župnišče. Sedaj, ko naj bi se porabil gozd za cerkvene namene, pa pravijo, da je last župnišča. Iz tega more spoznati vsakdo, kako vlečejo gospodje Dobropoljce za nos. Ne bomo pa se pustili vleči in zato pravimo: Dotičnik, ki je zvonove prodal, naj jih tudi kupi. Brez našega dovoljenja ste podpisali vojno posojilo, brez našega dovoljenja kupite sedaj zvonove! Zvonove so kupili naši predniki, a mi smo morali plačati vselej zvonjenje za mlitvi in drugo. Sedaj naj kupimo seveda zopet zvonove, da bomo ob pogrebnih več plačevali. Ne, gospod župnik, tako ne gre. Pred 75 leti so postavili naši predniki v novo župniško cerkev lepe nove hrastove klopi. Cerkev je obljubila takrat, kar se je tudi vpisalo v cerkvene knjige, da ima vsaka hiša, ki je dala za sedežo potreben les za stonj, po dva brezplačna sedeža, enega za moža, enega za žensko osebo, tako dolgo, dokler njen rod ne izumrje. Kaj pa ste storili Vi, g. župnik? Potepali ste kmetiško pravico in sedeže odpravili na javni dražbi. Letos ste dobili zanje 30.000 kron. Prodajte gozd ter dajte k izkupičku izkupiček za sedeže! In če bo še vse premalo, pokitajte magari pri bogatih! Toda revne ljudi pustite pri miru! O neki bisagi se govori, da je brez dna. Prav zato se bojimo, da izvemo pri Vas, kje je tista bisaga. Posebno če boste celo sitnariji pri revežih. Končno samo še nekaj: Nismo željni Vaše hvale, pač pa želimo cerkveno poštenje. — Dobropoljski župljani.

(V Tržišču na Dolenjskem) se tudi dogodi časih kaj zanimivega, veselega in žalostnega. V jeseni je padla Markovičeva žena z vrha v 9 metrov globok vodnjak, ki pa je bil na srečo suh do blata, tako da se ni utopila ne ubila. Ostala je vso noč v neprijetnem bivališču. Zjutraj so čuli mimoidoči ljudje njeno zdihovalje ter jo potegnili iz mučne ječe. — Posestnik Erpič v Mladetiču si je predzadnji nedeljo z Markovca grede patrilo nogo. Take so kazni malkovskega vina, če ga človek premalo respektira. — Nekta tatinska zalega vznemirja zadnje čase našo okolico. Posestniku Borštarnju in posestnici Pelkovi iz Tržišča so vdrti tatovi v Malkovcu v zidanico ter odnesli nekaj vina. Pri Lindiču je zmanjkala plahta. Iz «farovške štacune» pa so odnesli tatovi zaboj sladkorja, nekaj usnja in mila, kar je g. župnika prav upravičeno tako ujezilo, da je popolnoma neumestno in neupravičeno kričal: Le še «liberalce» volite! Bogve, koga in kaj je mož s tem misliti. Najbrže je mislil na tiste komuniste, s katerimi so se ujediniili naši klerikali pri zadnji občinski volitvi, da so se skupaj in lepše «peljali». — V nedeljo dne 5. februarja je priredil tukajšnji učiteljski zbor s sodelovanjem domačih pevcev lepo uspešno igro, ki ji je dodal tudi nekaj pevskih točk. Vse nam je prav zelo ugajalo. Igra je izvalila obilno odkritosrčnega smeja, lepo ubrano petje pa jako veliko zanimanja. Nikdar se ne bi naveličali vselega «Vasovalca», ki je z mosta od radosti v vodo kljub zagnal. Res, prav iz sreče smo bili veseli, ko smo videli na odru kmetijske sinove in celo kmetijske posestnika Alojzija Udovca iz Malkovca, ki so pokazali v družbi z učitelji lep napredek izobraževalnega dela. Le v tem zmislu naprej! Želimo Vas kmalu zopet videti na odru. — Stalno je nameščen za nadučitelja na tukajšnji šoli g. Vinko Klanšek. Poznamo ga že dolgo kot kmetijskega sina, ki umeva kmetijske težnje. Njegova oseba nam je porok za najlepšo slovo med šolo in domom. Zato njegovo imenovanje toplo pozdravljamo. Pa drugič še kaj.

(Bučica.) «Kmetijski list» z dne 26. januarja se je zavzel za odpravo bere. Pri nas na Bučici pa smo jo odpravili sami. Že pred petnajstimi leti smo jo odkupili. Za odkup smo plačali po 13 kron, več kot 27 kron pa ni plačal nihče. In prosti smo bili bere enkrat za vselej. Takratni g. župnik je šel zaradi tega od nas. Prišel je nov g. župnik, ki je sicer za bere žaloval, toda hudo mu vseeno ni bilo. Bil je pri nas nad deset let in ves čas lepo rejen. Ker je njegov naslednik prišel iz krajev, kjer rede gosi, zato je imel bolj gosji žolodec ter nikakor ni mogel preboleti odkupa bere. Vedno se je jezil nad temi preklicanimi samostojneži, ker so odpravili bero, čeprav jih ob odkupu bere še bilo ni. Pri njegovem prihodu smo mu dali prostovoljno več kot 50 mernikov pšenice. Toda čemu naj mu bo to, ko je pa bila baže na njegovi prejš-

nji župniji bera tako bogata, da sta dobila samo dva kaplana 300 mernikov pšenice. Pšenico smo dali g. župniku pod pogojem, da bo pustil politiko čisto pri miru, kar je tudi obljubil. Ker pa g. župnik svoje obljube ni držal, smo mu pretečeno leto obesili bero malo višje in pšenice je bilo manj. Ker pa nima naš gospod donosnosti jela, si je začel pomagati na poseben način. V vsako hišo, iz katere diši, vstopi, da dobi kaj za podzobe. Pri tem mu je vseeno, ali je hiša samostojna ali klerikalna. Med svojimi somišljeniki pa odriha čez samostojne, da se kar peni. Ker ga je nekdo opozoril, da ni lepo, če hodi duhovnik ponoči okoli ter obrekuje pri tem ljudi, je prišel na misel, da prične kupčijo z jajci. Želimo mu dosti uspeha!

(Z Rake na Bučko) so delali ceste ter prestavili klanec že v letih 1912 in 1913. Obljubili so takrat, da nam bodo dobro poplačali vso škodo na naših njivah in vrtovih. Od tistega časa je preteklo že več let, toda nihče se ne zmeni, da bi nam škodo poplačal. Tako se nam godi, ker so taki čestni odborniki. Skrajnji čas je že, da bi se volil nov čestni odbor in da bi vrgli iz čestnega odbora tistega zanikarje, ki še ni videl ceste drugikrat kakor tedaj, ko je šel po svojo mastno plačo. Vsi odborniki so enako leni klerikalci. Iako skrbje za nas kmete. Če moramo kmetije kaj plačati, pa nas ne čaka nihče.

(Nova Cerkev pri Vojniku.) V nedeljo dne 12. t. m. je umrl tu naš odlični pristaš in splošno spoštovani tovariš Karel Goričan, vinarski nadzorik. Kako priljubljen je bil in kak ugled je užival pokojnik, je pokazal najlepše pogreb, ki se ga je udeležila velika množica ljudi. Med drugim so se udeležili pogreba: za SKS. tovariša poslance Kušar in Marmolaja, za pokrajinsko upravo vodja oddelka za kmetijstvo tovariš Sanein, izmed pokojnikovih stanovskih tovarišev pa gg.: ravnatelj Zmave in Belle in višji vinarski nadzornik Puklavac. Gasilno društvo vojniško je spremlilo pokojnika korporativno na njegovi zadnji poti, domači pevski zbor pa mu je zapel pretresujoče žalostinke. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika tovariš Sanein. Rajnik Karel Goričan je bil mož dela in zvest delavec za kmeti, sko osamosvojitve. Spričo svoje delavnosti in poštenosti pa je bil priljubljen in spoštovan tudi od nasprotnikov. Čast njegovemu spominu!

(Shod v Rogaški Slatini.) Po opravih sem prišel na svečnico v Rogaško Slatino. Da bi se pokrepčal, sem stopil v gostilno g. J. Ogrizka, kjer sem našel vse polno ljudi in kamor so prihajali še vedno novi ljudje. Prisedel sem k mizi. Po razgovoru ljudi sem spoznal takoj, da ima «Samostojna» svoj shod. Kmalu pa sem prišel do zaključka, da niso tu samo «Samostojneži», temveč da so tudi socialni demokrati in klerikalci vmes. Vsi so se vedli dostojno, da sem že obojale nastop klerikalcev le po drugih shodih. Toda, tovariši uredniki, hudo sem se zmotil. Kmalu na to je otvoril predsednik shod ter podal besedo tovarišu Brusu. Le-ta je pričel razlagati delo narodne skupščine ter govoriti o novih davkih, ustavodajni skupščini itd. Med njegovim lepin in stvarnim govorom so se čule pikre opombe razdraženega in razburjenega ljudstva; zlasti pa je bilo ljudstvo jako glasno tedaj, ko je omenil govornik takse na vozila in vmeteh. Ljudje so očitali previsoko število uradnikov, žandarjev, posebno pa finančnih uradnikov. Govornik je ljudstvo miril ter dejal, da bo dobil besedo vsakdo, kdor bo želel govoriti. Govornik je nato vprašal ljudstvo za njega mnenje glede pokrajinske samouprave. Spričo prevlelike oddaljenosti Prekmurcev je predlagal, naj se ustanovi tudi v Mariboru pokrajinska oblast. Kakor povsod, tako so tudi tukaj nastopili proti temu klerikalci, vsem na čelu neki župan Roškar, ki je imel s seboj svojo «Lajbgardo», sestoječo med drugim tudi iz nekega «Kajbiča». Le-ta je, ne meneč se za veliko oddaljenost in slabe cestne razmere Prekmurja Brusov pametni predlog odklanjal. Kvasil je tudi, da proste žganjekuho ni dosegla SKS, ampak edinole «Kmetiska zveza». Ker ste se hvalisali, g. Roškar, da ste že 20 let župan, vtaknite svoj nos v «Uradni list», kjer boste našli, kdo je pridobil kmetu prosto žganjekuho. Kadar boste zopet poslani, motiti kak shod, tedaj bodite tudi toliko poštene, da boste povedali, kaj so dosegli za kmeta Vaši, to je poslanci SLS. Nič in zopet nič! Značilno je, da se ta klerikalni junak ni upal oglašiti, ko je bil k temu pozvan. Molčal je ter prezrl vse pozive. Krepro in jedrnat je dokazal nato tovariš Kužner potrebo, da se mora v Mariboru ustanoviti pokrajinska oblast. Klerikalni junak pa je odkuril s shoda brez svoje «Lajbgarde». Dasi je bila dvorana nabito polna pripadnikov raznih strank, so se vendar le-ti vsi izrekli za pokrajinsko samoupravo s sedežem v Mariboru. Kaj pravite na to sosede iz Prekmurja? Prekmurci, opustite torej «Mursko strazo» ter naročite «Kmetijski list», ker edino on zastopa kmetijske koristi brez ozira na strankarstvo! — Opazovalec.

(Zabukovje.) Kakor znano, smo zabukovski občani po večini v taboru SKS, kar zelo razburja klerikalnega očaka Franca Minariča, ki ima, kakor se je izrazil, zaradi tega ponoči toliko skrbi, da niti spati ne more. Pred nekaj tedni je napravil ta klerikalni očiak svoj štiridnevni agitacijski pohod, v katerem je agitiral z vso vneto za «Občinsko klerikalno zvezo», ki bo imela baže tako moč, da bodo smeli voliti pri prihodnjih volitvah samo tisti, ki bodo pri tej zvezi vpisani. Med drugim je izrazil tudi željo, da bi bilo silno lepo, če bi se pisalo po listih, seveda le klerikalnih, o zabukovski občini. No, to željo vam rade volje po svoje izpolnimo. Sedaj pa čujte in strmite, kaj vse že zna ta klerikalna duša: Dne 1. januarja je bila volitev župana. Izvoljen je bil za župana naš vrli tovariš Jožef Senica, ki je nabral pri tej priliki 326 kron za tiskovni sklad SKS. Ko je šlišal to klerikalni agitator, je prišel k tovarišu Senici ter poskušal dobiti nabrani denar za tiskovni sklad «Slovenskega gospodarja». Odeveč bi bilo poudarjati, da je doživela njegova zvijača slavno polomijo. Vam, očka Minarič, svetujemo: Pustite politiko in bodite malo bolj pozorni na svoje otroke, da se ne bodo g. župnik zopet hudovali nad številom nezakonskih otrok! — Več samostojnih občanov v Zabukovju.

(Zavodnje.) V eni zadnjih števil «Slovenskega sleparja» se razburja naš znani dopisnik, češ da smo delili svojim članom cenjen sladkor. Sladkor je kupil namreč naš krajevni odbor od gospodarske zadruge «Ekonom» v Ljubljani ter ga razdelil med svoje člane po dobavi ceni. Gospod župnik Rožman in Vaša «gehajmrata», Škruba in vrtoglavi Praprotnik, če imate tako močne skomine po cenemem sladkorju, vpišite se za člane SKS, pa boste dobili tudi Vi cenjen sladkor! Vprašamo Vas: Kaj pa dajete Vi svojim članom, ki jih hujskate dan na dan ter sejeje tako sovraštvo med ljudmi? Vedno večjo bero zahtevate od nas. Danes je treba plačati za nove zvonove, potem za župniške svinjake in vrhu vsega nam pošljete še vsak teden kakega opankarja iz Nazareta. In kljub vsemu temu še kričite, da imate premalo dohodkov! Premajhnih dohodkov nismo mi krivi. Saj ni treba zaradi ene osebe rediti dve zlahti. Radovedni smo le, kdaj se odpro Vašim ovčicam oči, da spoznajo, kako vneti ste za ljudstvo.

(Pri Sv. Petru pri Mariboru) je imela shod «Kmetiska zveza». «Slovenski gospodar» piše, da je bil shod «hvalevredno» obiskan. V resnici hvalevreden obisk, kajti z Zebotom vred jih je bilo na shodu namreč reči in piši: pet in pol. Niti vsi «Gemeinderati» niso bili navzočni. Novi predsednik KZ. je lahko ponosen na «hvalevredno» število zvezarjev. Pobriganje se, gospodje kolovodje «Kmetiske zveze», da boste imeli prihodnjič manj «hvalevredno» obiskan shod, namesto da napadate druge ter uganjate svoje sirovosti in neotesanosti!

(Cven pri Ljutomeru.) Naš vrli tovariš Andrej Roškar je nabral v veseli družbi v Jeruzalemu za naš tiskovni sklad 326 kron. Dalje je nabral omenjeni tovariši istotam za novo izobraževalno društvo na Cvenu 640 kron. V isti namen je darovala na podnet tovariša Roškara družba na lovski večerji 1200 kron. Marljivemu nabiralcu in vsem pošttravalnim darovalcem iskrena hvala!

## Politične vesti.

(Sestanek male antante v Ljubljani.) Po sto letih postane Ljubljana zopet važno kongresno mesto, kajti na svojem povratku iz Pariza in Londona se sestane v Ljubljani češki ministrski predsednik dr. Beneš z našim zunanjim ministrom dr. Ninčičem in ministrskim predsednikom Pašićem. Na tem sestanku se bo dolžilo stališče male antante do genovske konference. Govori se, da se pritegneta k mali antanti tudi Grška in Poljska. Sestanek se bo po sedanjih razporejih vršil koncem meseca februarja. Vest o ljubljanskem sestanku male antante je vzbudila v diplomatih krogih veliko senzacijo.

(Radičevci hočejo v Genovo.) Sedaj ko so doživeli Radičevci ali bolje rečeno Frankovec popola polom s svojimi memorandumom, hočejo iti sami v Genovo. Kakor poroča «Frankfurter Zeitung», so se obrnili v ta namen že na italijansko vladu, da bi jim le-ta izposlovala dostop na konferenco. Dotičnik, ki se obrača pri današnjih prilikah do Italijanov za pomoč, pač ne zasluži nobenega priznanja, kajti kot izdajalec naroda se je dokumentiral.

(Genovska konferenca) bo odgodena, in sicer vsled neozdravljive italijanske vladne krize. Anglija se trudi, da bi se vršila konferenca čim prej, ker narašča v Angliji strahovito brezposelnost, ki jo je mogoče omejiti le z mednarodno konferenco.

(Iz narodne skupščine.) Ker je bila skupščina pretečeni teden zopet enkrat nesklepčna, zato je preklicel predsednik skupščine vse dopuste poslancem. Kdor izmed poslancev se ne udeleži

seje, izgubi dnevnice. — Odseki nadaljujejo s svojim delom. Predvsem se nadaljuje razprava o upravni razdelitvi države. Glede Slovenije odločijo prizadete občine.

(Veržejski most.) Po trimesečnem prizadevanju je dosegel tovariš Pucelj ta je nakazal ministrski svet dva milijona kron za most čez Muro pri Veržeju. V katoliškem «Slovenecu» pa bomo zlobno potvorbo resnice, kakor da bi bila to zasluga poslanca Klekla. Gospodje klerikalci in vrhu vsega še duhovniki! Če že sami ničesar ne dosežete, potem bodite vsaj toliko poštene, da si ne boste lastili zaslug drugih. In zapomnite si še to-le: Tudi veržejski most je zasluga tega, da niso poslanci SKS. med hujskali. In če bi sledili tudi naši poslanci Vaši kričaški politiki, potem bi zrušila mogoče SKS. Vašo, toda slovenski kmet bi plačeval neumisljeno vse, kar bi zaukazal Beograd. Tako pa smo omilili že nešteto odredb ter obvarovali kmeta nebroj novih davkov. Ker so bili teh dobrot deležni tudi Vaši volilci, zato je Vaša moralna dolžnost, da vsaj ne obrekujejete onih, ki skrbje za dobroto tudi Vašim pristašem.

(Klerikalna korupcija.) V «Slovenecu» bomo, da obdrži lahko poslanec dr. Hohnjec profesorsko mesto na bogoslovnem učilišču v Mariboru. Z drugimi besedami se pravi to, da bo poslanec dr. Hohnjec vlekkel dve plači. Opravljaj pa le eno službo. Ampak to ni korito, kajne da brumni «Slovenec»?

(Slovenski blok.) «Jugoslavija», ki je menda posebno vnetja za pustne burke, je začela propagirati slovenski blok. Po Hrvatih naj ponovimo to neumnost še mi Slovenci. Namesto ujedinenja naj začnemo z razedinjenjem. Na ta način bomo rešili seveda hitro svoje brate v Primorju.

(Moratorij.) Finančni minister dr. Kumandur je predložil zbornici zakonski načrt, po katerem bi se dovolila trgovcem odgoditev plačilne dolžnosti za dežele, kjer je valuta višja od naše valute.

(Egipt postane samostojen.) Angleška vlada se misli menda popolnoma udati egiptovskim nacionalistom. Lord Allenby po prinesel te dni egiptskemu sultanu pismo, v katerem naznanja angleška vlada, da smatra Egipt kot neodvisno državo, in sicer brez obveznosti in pogojev. Sklicana bo takoj egiptska zakonodajna skupščina, ki naj sestavi novo vladu, ki izvede nato dogovor z angleško vladu glede varnosti suškega prekopa.

(Položaj v Indiji) je še vedno kritičen. Za udušenje vstaje potrebujejo Angleži, kakor je izjavil poveljujoč angleški general v Indiji, 130.000 mož.

## O davkih.

(Konec.)

Računi

Računi ljudi, ki niso trgovci in obrtniki, in računi trgovcev in obrtnikov glede predmetov, oziroma del, ki ne spadajo v njih trgovino in obrt, so kolka prosti, če niso saldirani. Ako so pa saldirani, t. j. če je na računu potrjen prejem zneska, na katerega se račun glasi, je račune kolkovati kot pobotnice s ½ % potrjene vsote. Odmerno podlago je prej zaokrožiti na polnih 40 K. Saldiran račun, glaseč se na 70 K, je tedaj kolkovati s kolkom za 40 v. Med te račune je prištevati račune kmetijskih posestnikov glede prodanih lastnih pridelkov. Računi trgovcev in obrtnikov glede predmetov in del, ki spadajo v njih področje, t. j. ki se tičejo njih trgovine, oziroma obrta, je kolkovati:

1.) ako se glasi račun na znesek do všteti 100 Din s kolkom za 10 par;

2.) ako se glasi račun na večji znesek nego 100 Din, pa s kolkom za 20 par, ne glede na to, ali je račun saldiran ali ne.

Tu se vidi precej velika razlika med kolkovino glede računov trgovcev in obrtnikov in kolkovino glede kmetijskih posestnikov, oziroma oseb, ki niso trgovci ali obrtniki. Kmet plača glede računa, ki ga sam izstavi, dosti večjo kolkovino nego trgovec, oziroma obrtnik. Tako plača za saldiran račun, ki se glasi na 40.000 kron, n. pr. trgovec glede predmetov, ki jih prodaja, kolke za 20 par, t. j. 80 vinarjev, kmet pa kolke za 200 kron.

Kolke prilipi na račune in pobotnice, še preden izstaviš te listine, in sicer izpod napisu «Račun», oziroma «Pobotnica», na levi strani. Prvo vrsto besedila pišeš potem čez prilipljene kolke, in sicer tako, da pričneš besedilo še na čistem papirju in potem nadaljuješ čez kolke.

Če ne kolkuješ računov in pobotnic pravilno, plačaš poleg redne takse (kolka) še petkratni povišek.

Pobotnice, glaseče se na zneske izpod 10 Din, in pobotnice, na katere vračajo državni uradi pomotoma pobrane davke, oziroma kazni, so kolka proste.

Prestopki pristojbinskega zakona se kaznujejo z obično kazensko takso, ki znaša trikrat do petdesetkrat toliko, kolikor bi bila znašala redna taksa. Tako je n. pr. določeno, da mora plačati stranka za vsako nekolkovano ali nepravilno kolkovano menico poleg redne takse še dvajsetkratno kazensko takso. Pri vstopnicah za zabave znašajo kazni od 20 do 2000 Din in v ponovnem primeru celo do 5000 Din. Izstavljene listine so pravnoveljavne, čeprav niso pravilno kolkovane, vendar pa se uradno ne vpoštevajo prej, dokler nista plačana pristojbina in povišek (kazenska taksa).

Kolke je neveljaven: 1.) če ga en kos manjka; 2.) če si ga razrezal ali raztrgal in potem zopet skupaj sestaviš; 3.) če ga nisi pravilno prilpil, odnosno če nisi pisal čezenj v onih primerih, kjer je to predpisano. Ako bi naredil kdo n. pr. priznanico (pobotnico), dolžno pismo ali kako drugo listino, na kateri se mora prepisati kolek z besedilom listine, ter bi kolek tako kakor na vlogu prilpil, ne da bi ga prepisal, bi moral plačati pristojbino še enkrat in poleg tega še povišek.

## Meroizkusnina.

Meroizkusnino (meroizkusno pristojbino) pobirajo meroizkusni uradi za overovitev dolžinskih in volilnih mer, sodov, čebrov, uteži, tehtnic, vodnih števec, električnih in mehaničnih aparatov za merjenje itd. Višina pristojbin je razvidna iz «Uradnega lista» 154 z dne 31. decembra 1921.

Taksa za žigosanje zlata in srebra (puncovnina).

Srebrni in zlati predmeti, ki se prodajajo v trgovinah, morajo biti žigosani. Za zlate predmete je smatrati one, ki so napravljeni iz 14karatne ali 18karatne zlitine. Zlato je zelo mehko in se zaradi tega hitro obrabi. Da se to prepreči, se zlato zlije navadno z bakrom (rdeče karotovanje) ali s srebrom (bele karotovanje). 14karatno zlato ima od 1000 delov 580 delov čistega zlata. Tudi srebro se uporablja za izdelovanje srebrnih predmetov v zlitinah, in sicer od 1000 delov z 900, 800 ali 750 deli čistega srebra. Taksa za preizkušanje čistine in žigosanje zlata in srebra znaša: 1.) za zlate šibke (neobdelane kose) od 1 kg 25 Din, 2.) za srebrne šibke od 1 kg 10 Din, 3.) za žice iz srebra s pozlato od 1 kg 45 Din, 4.) za žice iz srebra brez pozlate od 1 kg 30 Din, 5.) za zlate predmete od 1 kg 300 Din, 6.) za srebrne predmete od 1 kg 30 Din. Za drobnejše predmete izpod 5 gramov teže se pobira del takse, ki odpade za celih 5 gramov (n. pr. za zlat predmet, ki je težek 4 g, plačaš Din 1.50). Zlati predmeti do 1 g in srebrni do 2 g so oproščeni žigosanja in plačila takse. Za oprostitve se ne tiče postranskih delov predmetov, kakor n. pr. zapon pri verižicah. Za šibke, ki so težje od 2½ kg, se pobira za presežek teže samo polovica takse. («Uradni list» 145 z dne 6. decembra 1921.)

## Merščina.

Merščino plačujejo oni, ki so upravičeni kopati rudo. Pristojbina se odmerja po veličini osnovne ploskve, zemljišča, na katerem se nahaja dotična ruda. Odmerjajo jo rudarska oblastva, plačuje pa se četrtletno v gotovini pri davčnih uradih. Natančnejše podatke glede te pristojbine dobiš v rudarskem zakonu (državni zakonik št. 146 iz leta 1854.).

## Prostoslednina.

Prostoslednino plačujejo oni, ki izsledujejo na določenem kraju gotove rude (n. pr. črni, rjavi premog itd.). Rudarski zakon (državni zakonik št. 146 iz leta 1854.) vsebuje tudi dolžnosti in pravice posameznikov, ki izsledujejo in kopljejo rude, navedene v tem zakonu.

## Regalija.\*

Regalija se imenuje obrati, ki jih je pridržala država sama sebi (n. pr. pošta, izdelava smodnika itd.).

\* Latinsko rex = kralj, t. j. kraljevi (državni) dohodki.



## 1.) Monopoli.\*

Monopoli so regalija, katere obračuna država samo z ozirom na njih donos (n. pr. tobak, sol, smodnik). Upravna regalija so državna podjetja, ki jih vzdržuje država sama, in sicer v javnem interesu (pošta, brzojav, telefon itd.). Pri nas imamo nastopne monopole: smodnik, tobak, sol, vžgalice, cigaretni papir in petrolej. Monopoli v pravem pomenu besede (t. j. država sama izdeluje, odnosno razpečava na drobnin n. pr. tobak, ali na debelo n. pr. sol, smodnik) so smodnik, tobak in sol. Vžgalice, cigaretnega papirja in petroleja ne proizvaja za enkrat še država, marveč prepušča izdelavo in razpečevanje tega blaga zasebnim podjetnikom ter pobira zato na te izdelke monopolno takso, ki znaša sedaj za 1 kg cigaretnega papirja v risih 64 Din, za 1 kg cigaretnega papirja v stročnicah 55 Din, za 1 kg petroleja 2 Din.

Monopolna taksa na vžgalice znaša od skatlice:

- 1.) pri parafinskih vžgalicah z okroglo 100 klinčki 96 vinarjev,
- 2.) pri žvepljenih vžgalicah z okroglo 120 klinčki 96 vinarjev,
- 3.) pri švedskih vžgalicah z okroglo 60 klinčki 88 vinarjev,
- 4.) pri švedskih vžgalicah z okroglo 50 klinčki 80 vinarjev, t. j. približno 1 kg 72 kron.

## 2.) Upravna regalija.

Upravna regalija so državna podjetja, ki jih vzdržuje država sama, in sicer v javnem interesu, n. pr. pošta, brzojav, telefon.

\* Grško «monos» = sam in «polein» = prodajati.

## Gospodarstvo in gospodinj. tvo.

(Za naše konjerejce.) Naš tovariš minister Pucelj je dovolil izvoz konj, in sicer se bo izvozilo preko Radgone 250 konj, preko Maribora in Rakeka pa po 300 konj. Tako skrbje poslanci SKS, vedno za dobrobit našega kmeta.

(Klerikalno gospodarstvo.) «Zadružna zveza», ki bi morala skrbeti predvsem za koristi kmeta, zakaj od njega ima ves dobiček, daje letno 8.000.000 kron za klerikalni tisk, kakor da bi bile «Gospodarjeve» laži na korist kmetu. Tako je začela «Zadružna zveza» čisto v bankarsko smer. In da to prikrije, plačuje klerikalnim listom mastno odkupnino.

(Nikakor ne odobravamo!) Po listih so razširjeni glasovi, da hoče ministrstvo za promet vnovič zvišati železniške pristojbine, in sicer kar za petdeset odstotkov. Isto hoče storiti baje tudi pošto ministertvo. Takih povikov nikakor ne moremo odobravati, kajti vse gospodarsko življenje je že zadosti otežkočeno. Edina posledica tega, če se vladi namera posreči, bo to, da bo draginja silno narasla, veljava našega denarja pa padla. Udarjeni bomo tedaj dvakrat. Zategadelj protestiramo proti vsakemu povisku ter svarimo merodajne kroge pred nepremišljenimi koraki.

(Petdinarske bankovce) zamenjavajo in sprejemajo državni uradi le do dne 5. marca.

(Vrednost denarja.) Amerikanski dolar velja 305 do 306, češka krona od 5 do 5-25, nemška marka 1-50 do 1-55 in laška lira 15-50 naše krone. Avstrijska krona stane 5 vinarjev.

(Ljubljanski trg.) Draginja na ljubljanskem trgu se stalno veča. Narastek draginje je v marsikaterem oziru vzrok vladnih naredb, proti katerim se jezi neupravičeno ljubljansko «Jutro», kajti naredba, ki dovoljuje 25odstotni zaslužek producentom, je zasluga demokratov. Na ljubljanskem trgu so trenutno še te-le cene: govejemu mesu I. vrste do 44 kron, mesu najslabše vrste pa 26 do 32 kron za kilogram. Kilogram teletine velja 40 kron, za liteva pa se že tudi 44 do 48 kron. — Svinjina 60 kron, hrvaška slanina brez privage 70 kron, mešana slanina 76, mast od 88 do 94 kron, šunka 100, prekajeno meso po 80 kron za kilogram. — Perutnina: kokoši 90 do 100, race pa 100 kron. Mleko liter 10 kron; sirovo maslo 140, čajno maslo pa 130 kron kilogram. Sadje: jabolka po 32, 28 in 20 kron kilogram; limone po 2 do 3, pomeranče pa po 2 do 6 kron. Moka št. 0 25, najslabša krušna moka 20, jesprenj 21, koruzna moka 17 in ajdova moka 26 kron za kilogram. Zelenjava: 120 gram glavne salate 120, endivije 120, motovilec 140 in radiča 100 kron. Pozno zelje 14, kisló zelje 14, ohrovt 16, krompir 7, repa 6, rdeča pesa 60, čebula 36 kron kilogram. Cene so za uradnike in delavce v resnici visoke. Kaka rešitev je mogoča, smo že povedali. Izjavljamo še enkrat, da smo pripravljeni pomagati. Toda mestni očetje na, se obrnejo na pravi naslov. (Živinski sejem v Zagrebu.) Na sejmu z dne 15. februarja je bilo le malo

živine. Cene naraščajo kakor v Ljubljani. Kupčija je slaba. Cene so bile take-le: goveji živini do 35 kron, teletom od 29 do 39, svinjam: rejnim od 56 do 60, suhim od 48 do 54 kron za kilogram žive teže. Seno se je prodajalo po 800 do 1000, slama pa po 450 kron za metrski stot.

(Mesne cene v Splitu.) Na trgu v Kninu se plačuje kilogram goveje živine po 27 do 32 kron za živo težo. V Splitu velja kilogram mesa od 54 do 56 kron, ker ga plačujejo italijanski trgovci po 4 do 5 lir.

(Žitni trg.) Novi Sad, dne 15. februarja. Cene se zopet dvigajo. Pšenica je prišla že na 1700 do 1720 kron, ječmen od 1230 do 1250, koruza od 1280 do 1300 kron. Moka št. 0 od K 22-50 do 23 K, št. 2 od K 21-50 do 22 kron, krušna moka od K 20-50 do 21 kron. Otrobi veljajo od 930 do 950 kron.

(Izvoz žita in koruze iz Romunije) je vrhovna komisija za nabavke v Bukarešti popolnoma prepovedala. S to naredbo so ukinjena vsa do sedaj izdana izvozna dovoljenja za žito in koruzo. To se bodo zopet smejali banatski žitni kralji!

(Žitne cene v Nemčiji.) V Frankfurtu so bile dne 13. februarja te-le cene (v markah za 100 kilogramov): pšenici od 975 do 985, rži 775, ječmenu za pivovarne od 850 do 860, ovsu od 700 do 710, argentinski koruzi od 800 do 810, moki št. 0 1300 do 1350, rženi moki od 950 do 975, otrobom 510 do 520, senu 350, slami od 120 do 130. Pšenica, ržena moka in otrobi z vrečami. Cene so torej v glavnem nižje kot pri nas.

(Geografski trg.) Posamezna živila imajo v Beogradu te-le cene (za kilogram): govedina 44, teletina 52, ovčje meso 64, svinjina 64 do 72, slanina od 72 do 80, mast 88, šunka 160, sveže zelje 12 kron. Jajca se plačujejo po 12 kron.

(Tržaške cene.) Spomenica tržaških uradnikov navaia nastopne cene: Mesna soba 70 lir, v boljših hišah od 200 do 300 lir. — Govedina od 6-40 do 16 lir; teletina od 10 do 24 lir; kruh po 1-90 2 in 2-40 lire. Navadna bela moka po 4 lire; najfinjša moka je mnogo dražja, ker se dobi le pod roko. Krompir 1 liri; fižol 2-80 do 4-50, riž od 2-40 do 2-60; kava od 18 do 25 lir za kilogram. Vino okoli 5, teran 7 lir, pivó do 4-80 lire za liter. Najslabša obleka velja 300 lir, dobra pa 600 do 800 lir. Če vpoštevalmo, da prejema srednji uradnik le 500 lir mesečne plače, potem je njegovo gospodarsko stanje res obupno. Na drugi strani pa kažejo navedene cene, kako neupravičeno visoko stoji italijanska valuta proti naši valuti. Danes je lira že okoli 15 naših kron. V Trstu velja torej najslabše meso že 100 naših kron. Izvoz v Italijo je treba zategadelj posvečati največjo pozornost.

(Cena zemlji v Vojvodini.) Zemlji je v Vojvodini zopet silno narasla cena. V Sremu je bil prodan oral sveta za 70.000, v Golubincih za 105.000, a v Putincih celo za 110.000 kron.

(Vozovna stojnina) se zvišuje na postajah Bistrič-Bohinjko jezero, Jesenicah in Ljubljani, državni kolodvor, z veljavnostjo izza dne 1. marca. Plačevati se bo moralo za prvih 24 ur Din 2-50, za nadaljnjih 24 ur 5 Din in po 48 urah 10 Din za voz in uro. Za carinsko manipulacijo je dovoljen 48-urni rok; ko ta rok mine, se računi stojnina po 10 dinarjev za voz in uro.

## Raznoterosti.

(Papeževo kronanje.) Svečano papeževo kronanje je bilo v nedeljo dne 12. februarja dopolnilo v cerkvi sv. Petra. Kronanju je prisostvovalo do 100.000 ljudi, ki so bili deloma v cerkvi, deloma pa na trgu pred cerkvijo. Papeža, ki so ga nosili na zlatem prestolu, so spremljali najvišji cerkveni dostojanstveniki v polni svečanostni opravi, ob prestolu pa so stopali avicarski gardisti v visokih lakstih škornjih in s potegnjenimi meči, papeževi vojaki v oklepih in s helebardami, prelati v škrlatu itd. Vsa cerkev je blestela sijaja in razkosja. Narod je bil navdušen. Čuli so se zvoki srebrnih trompet. Na tribuni, rezervirani za častnike, je bila množica najodličnejše publike. Vse je bilo v fraktu in klaku, ženske pa v dragocenih oblačilih. V obeh navdušene množice so bile videti solze radosti. Papež Pij XI. je ves čas blagoslavljal množico z roko, pokrito čisto z dragocenimi prstani. Po kronanju je stopil papež zopet na balkon in blagoslavljal množico. Cete, laške in papeške, so prezentirale orožje, množica pa je pokleknila. Kronanje je bilo tako sijajno, kakor da ne bi bili v dolini solz.

(Angleške težave.) Ne samo Jugoslavija ima svoje težave, ampak tudi druge države jih imajo in ne manjših. Tako imajo sedaj angleški državniki preko glave skrbi, da obvarujejo državo, ker upor je v Egiptu, vstaja v Indiji in nemiri na Irskem. Ker so Angleži, sicer jako izkušeni, premagali do sedaj še vedno spretno vse težkoče, zato je verjetno, da bodo kos tudi sedanjim težavam. Anglija ali Velika Britanija je nastala z ujedinjenjem Angleške in Škotske. Zgodovina ujedinjenja Angleške in Škotske je za nas

silno zanimiva in poučna. Toda zašli bi predaleč, če bi jo obravnavali na tem mestu. Omenimo naj le nekatere momente Ujedinjenja se je izvršilo po silnih bojih med Angleži in Škoti. Oba plemena, dasi navsezad ena na drugega in iste krvi, sta vendar precej različna v značaju in tudi po veri se razlikujeta. Škoti so gorski narod, Angleži pa dolinski; od nekdaj že vlada nasprotje med obema deloma. In še danes trdi Škot s ponosom, da ni Anglež. Ujedinjenje sta sklenila škotski in angleški parlament, ker so voditelji obeh narodov uvideli, da ni drugega izhoda. Toda narod je ujedinjenju še nasprotoval, zlasti zaradi carinikov in uradnikov, ki jih je pošiljal London na Škotsko. Ker boljši uradniki, ki so imeli dobra mesta doma, niso hoteli v tujino, je naravno, da niso bili uradniki vedno na višku. Kakor pri nas! Ščasoma so se seveda vsi nedostaki odpravili in tudi navada je storila svoje. Dandanes je Škotska z Angleško trdno ujedinjena in nikomur ne pade v glavo, da bi mislil na ločitev, dasi se mrzita še sedaj Škot in Anglež. Toda za državo sta vneta oba. Škot pravi, da bi država že davno propadla, če ne bi bilo njega, in prav isto trdi tudi Anglež. (Kadar pridemo mi do te zavesti, tedaj bo tudi naša ujedinjenje dovršeno.) — Cisto drugače pa je razmerje med Anglijo in Irsko. Irej so ubožen kmetaki narod. Irske kočje so tako slabe, kakor slabši ne vidite v Sloveniji. Koča ima le eno sobo, v kateri je vse: kuhinja, spalnica, svinjak, hlev itd. Irski kmetje niso lastniki svoje zemlje, temveč skoraj vsa zemlja je last baronov, ki jo oddajajo v najem proti nizki najemnini. Irej, ki so drugača pokoljenja kot Angleži, so imeli tudi svoj jezik. ki pa je dandanes skoraj že pozabljen, čeprav ga pričenjajo v zadnjem času Irej zopet gojiti. Ker so branili Irej od nekdaj svojo samostojnost, zato so jih hoteli Angleži s silo spraviti k pokorščini. Kromvel, svojedrasi nekronan kralj Anglije, je hotel celo vse Irece pomoriti, da bi bil rešen na ta način njih odpora. Toda ker je bilo to neizvedljivo, zato so začeli naseljevati Angleži na Irskem svoje ljudi, predvsem v krajih blizu Anglije. Tako je nastal na Irskem angleški jezikovni otok, sedanji Ulster. In v tem tliči vsa ostrota sedanjega irskega vprašanja. Irski je dobila namreč sedaj skoro popolno samostojnost, ki se pa ne razteza na ves irski otok, temveč samo na kraje z irsko večino. Angleški Ulster pripada še dalje Angliji. Treba je torej potegniti mejo med Irsko in Ulstrom. Vsakdo hoče imeti več. Na obeh straneh vladata nepopustljivost in slepa strast. Ulster je dal 100.000 dobrovoljcev, Irski jih da še več. In tako je moralo priti angleško vojaštvo v Ulster, da ga štiti pred napadi Irov. Če ugodi Anglija Irski, tedaj je revolucija v Ulstru, če pa ustreže Ulstru, tedaj revolucionirajo v Irski. Irsko vprašanje je kljub vsi modrosti Angležev ostalo nerešeno. — Še večje pregrevance napravljajo Angliji Indija, ki ima nad 300 milijonov ljudi, med njimi 80 milijonov mohamedancev. Do sedaj so vladali Angleži Indijo z lahkoto, ker so se bili med seboj muslimani in Hindii. V zadnjem času pa so se leti sporazumeli ter nastopajo skupno. Hindii so silno fanatični in se smrti ne boje, čeprav so slabi vojak. Mohamedanci pa so dobri vojakji in zelo bojevit. Posebno nevarno je postalo za Angleže, ko je prevzel vodstvo Hindov Gandi. Njegovo načelo je: Indija Indijcem. Proti Angležem se je treba boriti z bojkotom. Nobeno angleško blago se ne sme kupiti. Ker prodajajo Angleži predvsem suknjo, je osnoval Gandi društvo z imenom «Preslica» ki skrbi za obleko iz domačega blaga. Na ta način je dosegel, da se je znižal odjem angleškega blaga samo v enem letu za 40 odstotkov. Posledica tega je, da napreduje na Angleškem brezposelnost stalno. Ko je prišel v Indijo angleški prestolonaslednik, so izbruhili na vseh koncih in krajih silni nemiri, ki jih kroti angleška vlada le z največjo silo. Kakor je na eni strani res, da pomeni angleško gospodarstvo nad Indijo za tamkajšnje bedno ljudstvo v marsičem dobroto, tako pa je na drugi strani tudi res, da smatrajo Hindii Angleže le za tuje. In gotovo je, da bo nacionalna mržnja premagala vse druge ovire. — Še večje težave kot Indija pa dela Angležem Egipt, kjer je vse prebivalstvo mohamedanske vere in zelo zavedno. Egipt ima poleg tega svojo inteligenco in je v stanu, sam sebe vladati. Proti angleškemu gospodarstvu so Egiptani nepopustljivi. Angleška bi dala sicer Egiptu samostojnost, toda spričo skrbi za suški prekop tega ne more storiti. Če bi izgubila Anglija suški prekop, tedaj bi bila ogrožena njena zveza z Indijo. Med vojno se je pripetilo, da so prišli Turki do Sueškega prekopa, vled česar se je ves promet tedaj ustavil. Zategadelj pravijo Angleži, da morajo imeti ob prekopolu tako širok pas zemlje v posesti, da je vsako presenečenje nemogoče. Če izgube Angleži Egipt, morejo Egiptani vsak trenutek razdeljati suški prekop. Zadoستovalo pa bi tudi še samo to, da bi ustavili dotok sladke vode, kajti tudi v tem primeru bi bil promet skoro nemogoč. Tako stoji Angleži tudi v Egiptu pred nalogo, kaj ukreniti, da bo volk sit, koza pa cela. Vsa nevarnost Angleške pa obstoji v tem, ker bi padla vsa stavba sedanjega svetovnega angleškega imperija v trenutku, ko bi se iz-

ločil iz celote tudi le en sam del. Ker Angleži to ščitijo, zato delajo na vse kriptje, da so kos položaju.

(Boljševiki na Kitajskem.) Nič ni na svetu novega, kajti sedaj so iznašli učenjaki, da so bili boljševiki na Kitajskem že leta 1067, za časa kitajskega cesarja Sen-Cunga. Tedaj je živel na Kitajskem filozof Voung-Ngou-Sen s čisto boljševiki-mi nazori, za katere je pridobil celo cesarja. Uvesti je treba enakost in pravico. Da bi izrabljali bogatini bednike, se mora onemogočiti. Zato je treba, da postane država lastnica vse zemlje in vsega imetja. V državno oskrbo morata preiti tudi trgovina in obrt. Cesar je ubogal filozofa ter dal izvršiti vse njegove predloge. Toda blagostanja ni bilo, temveč država je propadla vsak dan bolj. Prišlo bi do popolnega poloma, če ne bi cesar umrl. Njegov naslednik pa je napodil filozofa ter uvedel zopet stari režim.

(Clemenceau in Paderevski.) Nemški komunist Rihard Strauss pripoveduje nastopno anekdoto: Paderevski, slavni poljski virtuoz, je postal ministrski predsetnik Poljske. Kot tak je moral v Pariz. Tam se je predstavil Clemenceauu (Klemansou), ki je bil tedaj francoski ministrski predsednik. Med njima se je razvil ta-le pogovor: Clemenceau: «Zelo mi je prijetno, da vidim pri sebi slavnega godbenika, svetovnoznanege pianista»... Tedaj ga je prekinil Paderevski: «Prihajam k Vam, ekscelence, kot ministrski predsetnik». Clemenceau: «Kak padeci»!

(Atentat na finskega ministra.) Ko je prišel dne 14. februarja finski notranji minister Ritavuori iz svojega stanovanja, je oddal nanj neki neznanec tri strele. Minister je bil zadet. Toda že na poti v bolnico je umrl. Atentatorja so prijeli. (Število porodov na Angleškem pada.) Uradna angleška statistika izkazuje, da je silno padlo število porodov v Angliji. Lani je bilo porodov le 850.000, dočim jih je bilo predlanskim še 1 milijon. Ze od leta 1875. ni bilo v Angliji tako malo porodov kot lani.

(Revni «proletarci».) V Bruslju se je moral zagovarjati pred sodiščem socialistični poslanec Bastien, ker je napovedal na davkariji preizkuso svoje dohodka. Izjavil je, da ima le 10.000 frankov letnih dohodkov, pred sodiščem pa so mu dokazali, da ima najmanj 2 milijona frankov letnih dohodkov. Se že izplača «delati za delavstvo»!

(Pogreb bojne ladje.) Kje? Seveda v Ameriki! Kot simbol bodoče razorožitve narodov — kje je še ta! — se ima v Ameriki svačeno potopiti bojna ladja. Njen pogreb pa se naj izvrši na ta-le način: Na novo očiščeno in vsó okrašeno ladjo privlečejo na sredo velikega ameriškega vojnega brodoma. Z mino prebijejo ladjo, da se začne topolpati. Tedaj zaigrajo na vseh ladjah žalne koračnice. Na čast «pokojnice» pa iztrele topovi 21 strelor. Kot prva bojna ladja, ki bo deležna časti pogreba, je določena bojna ladja «Oregon», ki se je udeležila še špansko-amerikanske vojne. Je torej že stara škata ta ladja!

(Svatovska družba utonila v Tisi.) Iz Segedina poročajo, da se je pripetila tam strašna nesreča. Ker je reka Tisa zamrznjena, se vozijo ljudje preko nje z vozovi. Tako je šla preko Tise tudi velika svatovska družba. Ko so prišli na sredo reke, se je mahoma udri led. Vsi svatje so padli v vodo ter našli smrt v mrzlih valovih Tise. Utonilo je 25 oseb, med njimi tudi novoporočenca.

(Viski in kopanje.) V Ameriki je, kakor znano, prepovedana vsaka alkoholna pijača. In sedaj se vodi v vsej Ameriki silna borba med državo in onimi, ki nečejo pogrešati okrepčilnega požirka angleškega žganja, viskija. Kdo bo modrejši in kdo bo drugega osleparil: država ali pijanček? Policija je zaplenila tako nekoč veliko množino viskija. Zvedelo se je pa, da bo izlila policija viski v potok. Takoj se je nabralo na določenem mestu vse polno pijančkov, ki so poskakali v vodo, se kopali ter pili viski, ki ga je izlila policija.

(Ce se žena igra diplomata.) Hči bruklinskega milijarderja je hotela postati na vsak način diplomatka. Ker je znala, da more to postati le v Albaniji, je posodila princu Wiedu, ki ga je Avstrija postavila za kneza Albanije, milijon dolarjev proti temu, da jo imenuje za poslanika Albanije v Parizu. Knez je vzel milijon ter jo nastavil v Parizu. S kratko slavo prince Wieda pa je bilo konec tudi poslanske slave milijarderjeve hčerke. Tedaj pa je prišla le-ta na novo, še bolj neumno misel. Vložila je namreč tožbo proti albanski vladi ter zahtevala povrnitev denarja. To se joj smejejo v Albaniji!

(Solarska tatinska organizacija.) V Berlinu so se dogajale na nekem trgu vsak dan številne žepne tatvine, ne da bi mogli zaslediti tatu. Končno pa so ga le ujeli, in sicer v osebi desetletnega šolarčka. Pri zaslišanju je izjavil, da je član solarske tatinske organizacije, ki obstoja že preko pol leta. Njeni člani so samo šolarčki v starosti od 8 do 10 let. Njih voditelj pa je bil 13letni dijak Vomaš. Delali so na ta način, da so pazili na kolodvoru ali na trgu, v kateri žep spravljajo ljudje denar. Nato so ljudem sledili ter jim v gneči izmikali denar. Razumeli so se pa tudi na vlome, za katere so imeli vse potrebno orodje. Denar so si delili vedno pošteno. Tatinska organizacija šolarjev je posledica kvarnega vpliva kinematografa.

(Moderni norci.) Geolo današnjega sveta je: brez mere. Posebno se opaža to pri sportnikih. Tako je priredilo te dni neko sportno društvo v Danzigu drsanje v plavalnih kostumih, čeprav je kazal termometer 27 stopinj pod ničlo. Kljub mrazu so odšli moški in ženske v samih kopalnih oblekah na led ter prebili tam več ur. Koliko ljudi se je pri tem prehladilo tako, da bodo plačali svojo norost z življenjem, kronika žal ne pove.

(Maša in valuta.) Nedavno je umrla v Limburgu neka žena, ki je zapustila svojemu sorodniku 20.000 frankov za hranje 1000 sv. maš. Sorodnik je odšel k svojemu župniku ter ga vprašal, koliko velja 1000 maš. Župnik je odgovoril, da mu mora plačati 4000 frankov. Sorodniku, ki mu to ni bilo po volji, je odšel v Nemčijo. Tam je zahteval župnik za 1000 maš le 8000 mark, kar je znašalo samo 400 frankov. Ves zadovoljen je plačal sorodnik teh 400 frankov ter odšel domov. Po pravici dostavlja «Juturni list», da pri nas ne bi dobil tako poceni 1000 sv. maš.

(Zakaj so dali Karia ravno na Madeiro?) povprašuje marsikdo. Odgovor je silno enostaven! Madeira slovi po svojih izvrstnih kapljici, Karel pa po svoji neuteljavni želji. In da bi se Karel lažje tolažil v izgnanstvu, so ga poslali na Madeiro. Da bi mu teknilo!

(Z zagrebškega koncerta.) V «Juturnem listu» smo štali to-le veselo zgodbo: Mali Pepček, ki je bil prvič z mamico pri koncertu, je gledal pozorno na vse, osebito na pevce, orkester in dirigenta. Ravno v trenutku, ko je hotela neka pevka zapeti prav visok ton, pa je vprašal Pepček mamo: «Mama, zakaj maha dirigent tako zelo s svojo palico? Ali hoče nabiti pevko?» — Mama: «Ne boj se, nič ji ne bo naredil!» Pepček: «Cemu pa pevka potem tako kriči?»

## Obrtnik.

## Zahteve obrtnikov.

Na velikem shodu v Novem mestu dne 5. februarja so bile soglasno sprejete nastopne resolucije:

## 1.) Proti «šušmarjem» v obrtništvu.

Velika krivica se godi upravičnim obrtnikom s strani «šušmarjev», ljudi, ki izvršujejo obrt brez obrtnega lista, ki se ne ravnavajo po predpisnem delovnem času. Ker proizvajajo le-ti ceneje nego solidni in upravičeni obrtniki, ki se morajo ravnati po obrtnih predpisih ter morajo plačevati davke, zato si lahko pridobe odjemalcev.

Da se zatre «šušmarstvo», zahtevamo, naj se vsakogar, ki ga ovadimo kaka zadruga ali kak posameznik kot «šušmarja» najstrože kaznuje z denarno globo oziroma zaporom. Pri ponovnem prestopku pa naj se mu zapleni orodje, kakor divjemu lovcu puška. Vsaka pritožba proti kazni, določeni po prvi stopnji, naj se zavrne, kajti vsako znižanje kazni vpliva pohujševalno. Marsikateremu je ljubše, da plača malenkostno kazen kakor pa visok davek, prispevek za bolniško blagajno in drugo, v kar je vezan upravičen obrtnik.

Zadnje čase se je dogodilo, da je na pritožbe «šušmarjev» oddelek za socijalno politiko pri pokrajinski upravi naloženo kazen izdatno znižal ali celo popolnoma odpustil, ker je vpošteval pritožnikovce sicer neresnične podatke. Kdor si neče prekrbeti obrtnega lista, ako mu je to mogoče, naj gre za pomočnika! Tudi družinski oče more to storiti, saj so tudi drugi pomočniki oženjeni.

Ako se naši pritožbi ne bi ugodilo, bomo primorani tudi mi upravičeni obrtniki položiti obrtne liste in opravljati brez njih svoj obrt. V tem primeru seveda tudi ne bomo plačevali davkov!

## 2.) Denarne globe.

Zahtevamo, naj se nakazujejo denarne globe, ki jih plačujejo «šušmarji» obrtniškim zadrugam, ki imajo v zmislu § 115. obrtnega reda podporne zaklade za onemogle obrtnike in druge humanitarne naprave.

Odločno protestiramo, da se oddajajo denarne globe okrajnim bolniškim blagajnam, oziroma centralni bolniški blagajni, ki jih ne uporabljajo za pravi namen. Dokaz temu je projekt za zgradbo uradne palače v Ljubljani, ki bo veljala 63 milijonov kron.

## 3.) Bolniško zavarovanje.

S sedanjim sistemom okrajnih bolniških posredovalnic nikakor ne moremo biti zadovoljni. Zavarovalni prispevki so za rokodelske delavce mnogo previsoki, ker le-ti niso izpostavljeni takim nevarnostim



kakor delavci v veleindustriji, veleobratih in rudokopih. Delodajalci in delojemalci so dalje popolnoma brezpravi. Nimajo vpogleda v blagajniško poslovanje, ne besede pri načelniku in nadzorstvu. To je absolutizem, ki mu ni primere! Delodajalec ima le dolžnost, plačevati prispevke, nima pa pravice kontrole.

Zahtevamo, naj se vpostavimo bolniške blagajne tako kakor so bile pred preobratom in naj se ustanove po okrajnih glavarstvih. Na ta način bodo potrebnim bolj pri rokah kakor so dandanes, ko je blagajna oddaljena po 50 in še več kilometrov.

Zahtevamo dalje, naj se povrne ves denar, da bo imela vsaka bolniška blagajna svojo imovino, ki jo bo tudi sama upravljala. O kakih defraudacijah ne more biti govora, kajti drugače ne bi obstojali ob zaseženju rezervni skladi.

Ako se našim zahtevam ne bi ugodilo, bodo obrtniške zadrugne primorane, si v zmislu § 106. obrtnega reda ustanoviti lastne bolniške blagajne, h katerim bi se pritegnili poleg pomožnega osebja tudi mojstri. Vod-

stvo teh blagajn bi bilo kakor prejšnje čase v rokah delojemalcev in delodajalcev. Na vsak način bi se morale potem tudi vse globe nakazovati tem blagajnam.

#### 4.) Proti postopanju obrtnih nadzornikov.

Gospodje nadzorniki, prihajajoči v obrtniške delavnice in prostore, se obnašajo po pričevanju navzočnega obrtniškega popolnoma nekorektno in dostikrat celo sirovo, kajti oni se niti ne predstavijo, kar lahko umevno razburi tudi mirnejšega obrtnika.

Zato prosimo, naj se pouči obrtne nadzornike, da obrtnikov ne šikanirajo, kajti drugače obrtniške organizacije ne morejo jamčiti v primeru incidentov za red in mir.

#### 5.) Za izenačenje davkov.

Ker je sedanji davčni sistem za obrtnika naravnost katastrofalen, prosimo, predlagamo ter zahtevamo, naj stori delegacija ministrstva za finance potrebne korake za izenačenje davkov. Za razvoj obrtniškega bi bilo to največjega pomena in z malo

dobre volje s strani strokovnjakov in oblasti bi se dalo rešiti to pereče vprašanje v največjo zadovoljnost ljudstva.

#### 6.) Železniške zveze Bele krajine z Novim mestom.

Železniške zveze Bele krajine z Novim mestom so tako slabe, da kmalu ne bo nobenega prometa ne trgovine med imenovanimi kraji. Tako mora Belokranjec, ki ima uradni ali trgovski opravke v Novem mestu, ostati tam celih 24 ur, ker ima za povratek samo dva vlaka, in sicer vlak, odhajajoč ob 9-18, ki je prezgojen, in vlak, odhajajoč ob 20-45, ki je prekesen. Izprememba voznega reda tako, da bi odgovarjal potrebam ljudstva, je sprito tega nujno potrebna.

#### Obrtniške vesti.

(Brezobrestna državna posojila za obrtnike in industrijce.) Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani naznanja, da ji je izpročilo ministrstvo za trgovino in industrijo, da

mu je dalo ministrstvo za kmetijstvo in vode od čistega dobička državne razredne loterije 352.095 dinarjev na razpolago. Ministrstvo za trgovino in industrijo želi z večjim delom te vsote pomoči obrtništvu in industriji s tem, da dá brezobrestna posojila na pet let; v roku petih let pa se mora posojilo vrniti. Prvenstveno pravico do tega posojila imajo: 1.) oni, ki jim je potrebno nabaviti kakšne moderne stroje in strojno orodje za svoje obrate, in 2.) oni, ki uvedejo nov način dela, so ugledni mojstri ali uvedejo nov obrat ali novo industrijo, ki doslej še ni obstojala. Prijavni rok za posojilo poteče dne 15. marca t. l.

(Obrtno društvo za Zgornjo Šiško in okolico) bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 5. marca ob dveh popoldne. Občni zbor bo v gostilni M. Kavčiča (Svedrača) v Kosezah. Ako ne bi bilo ob določenem času za sklepčnost občnega zbora dovolj članov, se bo vršil pol ure pozneje nov občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu članov. K mnogobrojni udeležbi vabi načelnik.

#### Izjava.

Podpisani posestnik Josip Fonda v Latkovi vasi, pošta Sv. Pavel pri Preboldu, sem plačal za tiskovni sklad SKS. 200 kron, ker je odstopil gospod Anton Hočvar, posestnik v Gomilskem, od tožbe proti meni zaradi razžaljenja časti. Enako sem poravnal vse sodne stroške.

Josip Fonda, p. d. Kregar, s. r.

**DRAGOCENOST VSAKE HIŠE** je prijetno dišeči «Elsafluid» lekarnarja Fellerja. «Elsafluid», najboljši sredstvo za drgnjenje hrbta, nog in celotnega telesa, se uporablja tudi kot lepilo (kosmetikum) za negovanje zob, zobnega mesa, ust, glave itd. «Elsafluid» je močnejši in boljši kakor francosko žganje. 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica z zamotom in poštnino vred 48 kron. Razpošilja ga: Evgen V. Feller, Stubička donja, Elsatrg št. 344 (Hrvaško).

Kapital: K 20.000.000

## SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANONE TRANSAKCIJE

NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Bencinske motorje, domače sadje in snailne mline, trijerje, koruzotrebe, reporezce, krmorazne stroje, krmosipljivce, mlatilne stroje, vitle, preše za sadje, obočne sesalke, domače peči itd. dobavlja takoj

STAN. SCHMID, Strass  
(Untervogau), Štajersko.

## HLODE

smrekove, hrastove in bukov v vsaki množini kupuje parna žaga V. Soagnetti, Ljubljana, za državnim kolodvorom.

Staro lito železo kakor tudi staro medenino, star baker, cin, svinec in cink kupuje po najvišjih cenah tvrdka

Breznik & Fritsch,

trgovina z železnino v Ljubljani.

### ! Pozor !

V zalogi imam

vsakovrstne konjske in volovske vprežne opreme.

Razpošiljam tudi druge predmete, spadoče v sedlarstvo in jermenarsko stroko, po najnižjih dnevni cenah.

Za obilna naročila se priporoča

Ljudovít Starič, sedlarška delavnica, Ivančna gorica št. 16, p. Stična, Dolenjsko.

## Hlude za žago

smrekove, mecesnove, borove, javorjeve, orehove, hrastove in druge kupuje po najvišjih cenah tvrdka

Lavrenčič & Co.,

lesna industrija in trgovina

Ljubljana,

Dunajska cesta št. 47.

## Zajamčeno čisto brinjevo olje

se kupuje v vsaki množini.

Ponudbe z vzorci sprejema

drogerija „Adrija“

v Ljubljani, Šelenburgova ul. 5.

## Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon  
int. št. 3

Ljubljana

Telefon  
int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevni cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

## Umetna gnojila:

kajnit, dušik, kali in fosfate

oddaja po najnižjih dnevni cenah

tvrdka Anton Tonejc in drug  
Maribor, Mlinska ulica št. 23, tel. št. 68.

Podzaloge v Krškem, Šmartnem pri Litiji, Višnji gori, Semiču in Straži.

Na vprašanja glede gnojenja dajemo brezplačno pojasnila in navodila.

## Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Vplačena delniška glavica

K 30.000.000.—

## SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 507.

Čekovni račun 12.205.

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

## OBRTNA BANKA, podružnica v LJUTOMERU.

Nakup in prodaja deviz in valut po najugodnejšem dnevni tečaju. Obrestovanje vlog po 4 %. Borzna naročila. Predujmi in krediti vsake vrste; eskompt in inkaso menic; nakazila v tuzemstvo in inozemstvo. Depôt i. dr.

\*\*\*\*\*

Uradni prostori v hiši gospoda Frisca Zemljica.

Račun kr. ček. urada v Ljubljani št. 12.726.

Interurbanski telefon št. 2.